Nr. 139 (421). Tallinnas, neljapäewal 29. (12. dets.) nowembril 1912. Nr. 139 (421).

Tallinna Uudiſed

Tellimiſe hind:

	Aastas.	1/2 aastas.	1/4 aastas.	1 kuu peale.
Postiga	3 rbl. 50 kop.	1 rbl. 80 kop.	1 rbl. — kop.	— rbl. 40 kop.
Iſe ära wiies	3 „ — „	1 „ 65 „	— „ 85 „	— „ 30 „
Wäljamaale	6 „ — „	3 „ 12 „	1 „ 60 „	— „ 65 „

Adresſi muutmine makſab 10 kop., misjuures wana adresſi nummer kiles tuleb anda.

Toimetus ja talitus:
Tallinnas, Suurel Turul nr. 16, raekoja ees.
Telefon nr. 724. Postkaſt nr. 88.
Kirjade adres: Ревель, „Tallinna Uudiſed".
Peatoimetaja cand. jur. K. Päts'i kõnetund kell 12—1 l.

Hinnata kaasanded
„Jutuliſa", ilmub iga numbriga.
„Külaline", perekondlik pildiliſa, ilmub kord nädalas. Suur adreſskalender, illustatud ſeinakalender, raudtee ſõiduplaanid ja 50 kop. juurdemakſu eeſt üks kord kuus wann. adw. M. Pung'a toimetuſel ilmuw õigusteadline ajakiri „Seadus ja Kohus".

III aastakäik. Ilmub igal teiſipäewal, neljapäewal ja laupäewal. Üksik nummer 3 kop.

Rendioludest.

Meie põllumajanduslikes arenemiſes o wiimaste aastate jooksul edukalt edaſi rühmatud. Ainult mõned üksikud kolganurgad pol ſuutnud teistega ühes ſaammuda. Kui ligemalt asjalugu waadelda, ſiis märkame kohe, et wanaaja waim niiſugustes kohtades ainuwalitſeja püüab olla, kus kohad päriſeks pol ostetud. Liiwimaal on talud enamaste juba aastakümned tagaſi päriſeks ostetud; rentnikk leidub ainult weel kirikuwaldades ja mõne üksikus mõiſalähedules olewas kohas — enamaste üksikute taludena. Juba eemalt waadates wõib waatleja otſustada, kas talukohti rentnik peab wõi pärisomanik. Iſeäranis tihti on äraandjaks hooned. Enamaste on rendikohtade peal maaomaniku ehituſed, kes uut ehituste ja wanade hoonete parandamiste peale wiimaſel ſilmapilgul, kui enam kudagi kõrwale põigelda ei wõi, hakkab mõtlema. O aga rendikoha peal rentniku eneſe ehituſed nagu wäga tihti mõiſa rendikohtadega lug on, ſiis peab rentnik küll ehituſed waſt enam korras, kuid uute ja hinnaliste hoonete ehitamiſe peale ei julge ta ſiiski kapitali kulutama hakata. Eestimaal leidub rendikohtaſi weel waldade kaupa; mõisnikud hakkaſid ſii taluſid hiljem päriſeks müüma ja hoopis pahemate tingimistega kui waremalt Liiwimaal nõnda et kohapidajatel rohkem energiat on tarwis kulutada. Mida kauemat aega aga talupidajad endid maaomanikudeks on wõinud nimetada, ſeda paremal järjel on kogu majapidamine. Ja miks ei peaks ſiis iga wähegi aruſaaja talupidaja oma majapidamiſt püüdm korraldada, kui ta teab, et kõik higitilgad, mis töö juures põrmusſe walguwad, ainult temale eneſele tulewikus tulu toowad.

Rendikohapidajaga on aga lugu hoopi teiſtſugune. Maa, mida ta harib, on wõer oma ja iga rendilepingu lõpul wõib maaomanik maa tema käeſt ära wõtta ja teiſele anda Kuna waremalt rendilepingud ikka pikaajaliſed olid, tehtakſe nad wiimaſel ajal targu õige lühikeſe aja peale, ſeſt et põlluſaaduste hinnad kiireste tõuſewad; iga rendilepingu uuendamiſe aeg on maaomanikul põhjuſt rent kõrgendada, ſeſt et põlluſaaduſed kallimaks o läinud kui mõni hea aasta tagaſi. Weel pahem on lugu niiſuguſel korral, kui rendilepin maaomanikule wõimaluſe annab iga jakobi päewa aeg wallawalitſuſe kaudu, nagu mõisnikud harilikult teewad, kohta üles ütelda. Maaomanik wõib ſiis iga aasta rentnikkudega mängida. Et aga tööjõud kallimaks on läinud ja teiſed olud kitſamaks muutuwad, ſelle peale ei panda palju rõhku maaomanikkude poolt.

Sarnaſed olud muudawad rentniku linnuks, kellel iga ſilmapilk kõikuw oks jalgade all on: ta ei wõi kunagi kindel olla, et rendilepingu lõpuni koha peale wõib jääda. Ei tarwitſe ſugugi lepingus otſekohe punkti olla, et maaomanik ſoowi järele rentniku jakobipäewal wõib lahti ütelda, waid lepingus leidub tingimiſi, mis maaomanikule wõimaluſe annawad iga ſilmapilk ſoowi järele rentnikuſt lahti ſaada. Iſegi rentniku waranduſe natuke on kaalu peale pandud. Hoopis uskumata rendilepingu tingimiſed on Rutikwere mõiſa omanik v. Pistohlkors wälja mõtelnud. Mul on korda läinud hiljuti ühe rendilepinguga ennaſt lähemalt tutwustada. Leping kubiſeb mitmeſuguſteſt „ſunduslikkudeſt määruſteſt", milleſt üleastumiſe korral rentnik mõiſaomaniku äranägemiſe järele 25 kop. kuni 300 rublani trahwi peab maksma. Pea kõik nõudmiſed on aga niiſuguſed, et nende täitmiſt rentnikkude poolt waewalt wõib loota ja ſellepäraſt wõib mõiſaomanik, kui ta lepingutäheſt kinni tahab pidada, igatahes iluſa ſummakeſe rentnikult trahwiraha nõuda. Lepingu järele ei tohi, näit., rentnik ega keegi tema maja elanikkudeſt kalu püüda ja püſſi lasta (jahil käimiſt pole juba ammugi lubatud); koerad peawad niihästi kodus kui ka karjas ſuukorwidega olema, ja kui ſeda nõudmiſt mitte ei täideta, ſiis on mõisnikul ja tema teenijatel õigus koeri „ilma taſumatsmata maha tappa". Samuti on tuletegemine metſas kõwaste keelatud. Iga rentnik on kohustatud temale rendile antud maa peal olewa metſa järele walwama ja ei tohi ilma mõiſa lubata puid maha raiuda. Leping on nõnda täielik, et iſegi kõik aastatööd peaaegu rentnikule ette on kirjutatud. Nõnda, näituſeks, on lepingus ſee ära tähendatud, et rentnik on ſunnitud iga aasta põlduſid kiwideſt puhastama, kraawiſid kaewama, kiwiaedu ehitama, mõisniku ettenäitamiſe ja nõudmiſe järele teeſid tegema jne.

Nagu igaüks näeb, wõib rentnik igapäew lepingu wastu eksida ja kes keelab ſiis mõisnikku lepingut murtuks tunnistamaſt. Kui aga mõisnik trahwi määrab, ſiis on rentnikul wõimata kõrge rendi kõrwal trahwi maksta.

Tõſi ju on, et igal pool mõisnik wõi teine rendiſaaja oma nõudmistega leplikum on, kuid üleüldſe peab ikkagi tähendama, et rendiolud meil ſedawõrt rõhuwad on, et nad elamiſeks ikka ja alati kitſaks kipuwad jääma.

Kõikuw, kindluſeta ſeiſukord, kus inimene nagu harilikult üteldakſe, täna-homme waſt lahkuma peab, riiſub iſegi kõige töökamalt inimeſelt lusti korralikult tööd teha. Inimene teab, et ta wäga hõlpſaste koha pealt wõib lahkuda ja ei pane ſellepäraſt rõhku niiſuguſe töö peale, milleſt alles tulewikus tulu wõib loota. Juſt ſellepäraſt on kõik rentnikud enamaste (iſeäranis aga need, kellel lühikeſe aja leping) põllukurnajad. Rutikwere mõiſa rendilepingute järele peawad rentnikud aasta jooksul maaparanduſetööd tegema, kuid waewalt wõib loota, et keegi tõſiſelt ſelles mõttes tööd teeb. Teiſiti oleks lugu muidugi, kui rentnik maaparanduſetööde eeſt taſu ſaaks; ſiis ei oleks rendikohtades elujärg wististe mitte nõnda kitſas, ſiis ei hoolitſeks rentnikud mitte nõnda wähe kohtade eeſt. Nüüd on aga harilik nähtus, et rentnikud wiimaſel aastal wõimalikult wäheſe tööga püüawad läbi ajada ja kõige ſelle peale wähe rõhku panewad, mis järeltulijale jääb.

Rendioluſid raskendab ka märkſa weel ſee asjalugu, et mõisnikud wäga mitmel pool, iſeäranis juſt aga wiimaſel ajal, wastu ſeaduſt rentnikka raharendi aſemel mõiſapõllul tööd ſunniwad tegema. Mõiſa tööd peab rentnik õigel ajal ära tegema ſelle peale waatamata, et oma töö ehk ennemalt järge ootab. Ka arwatakſe tööd liig odawaks, nõnda et raharent palju odawam taſuda tuleks. Nüüd, kus mõisnikkudel alaliſt tööjõudu wäga wähe on, nõutakſe mõnel pool, et kõik rent tööga ſaaks taſutud, kuna waremalt oſa rahaga taſuti. Kui ülekohtuſelt tööga renditaſumine mõnel pool on korraldatud, ſeda näitab lugu Wõiſiku mõiſas Wiljandimaal, kus rentnikud peale rukki-, ſuiwilja- ja kartuli-wakamaade iga aasta weel harilikult rehepeksmiſe-aeg ſeptembrikuus 10—20 päewa pidid tööl olema. Aasta tagaſi ei jõudnud wäheſed mõiſa alaliſed tööliſed kewadel iſe töödega õigel ajal walmis ja rentnikud olid ſunnitud appi minema. Kewadiſe pika päewa eeſt arwati aga niiſama palju kui ſügiſeſe päewa eeſt.

Kui rõhuwad rendiolud on, ſeda näitab wäga ſelgeste ka Kehra mõiſa rendileping. Enne makſid rentnikud ſeal mõiſale raharenti, kuid ſeſt ſaadik kui mõis Sakſa Põllumeesteſeltſi kätte läks, ſepitſeti uued rendilepingud ja raharendi aſemel nõutakſe tööd. Kui tööd praeguſe aja hindade järele arwata, ſiis on rent poole wõrra tõusnud, kuid mõiſa mõiſa poolt on muidugi wanad halliaja päewapalgad arwatud.

Aruſaadaw, et rasked rendiolud korralikule arenemiſekäigule takistuſeks ja komistamiſekiwiks on. Kuigi rentnikkudel tahtmine ei puudu teistega ühes paremuſe poole rühmata, takistab ſeda kõrge rent tegemaſt. Rendiolude paranemiſt wõime aga wististe alles ſiis loota, kui aſi ſeaduſeandliſel teel korraldatakſe. Oleks küll kõige õigem ſeaduſe teel nõuda, et Balti mõisnikud kindlaks tähtajaks kõik wallamaad peakſid ära müüma. Meie talurahwa wabastamine ei ole weel lõpetatud, ſeſt talurahwa wabastamiſe lõputeoks on igal pool täielik maawabastamine mõiſate alt olnud. Meil jõuawad warsti ſada aastat ſelleſt ajaſt mööda, kui talurahwa iſikliku wabastamiſe ſeadus kinnitati, kuid ikka weel peawad talupidajad mõiſates renditeol käima. Meie talurahwa eſitajatel tuleks ſel ſihil materjali koguda ja ſiis ſeadusandlistes kogudes ſelle eeſt wälja astuda, et rendimaade müümiſele kindel tähtaeg oleks määratud.

M. Oorgu.

Ajakirjandus.

Kuuendikumaade asjus.

Balti mõisnikkude healekandja „Rig. Zeitung" ei taha oma kõrwu uskuda, et ministeriumis juba kuuendikumaade kohta ſeaduſeeelnõu wälja on töötatud. Ta leiab koguni, et kui kuuendikumaad ja talurahwa põllupanga poolt ostetud mõiſamaad ka makſualuſeks wallamaaks muudetaks, ſiis ſee meie maaoludes ſammu tagaſi tähendaks. Kui uue eelnõu järele talurahwa ja mõiſa maa mõlemad ühtewiiſi makſu alla tulewad, ei olewat mingit mõtet ka kuuendikumaad makſualuſeks teha.

„Riſhſti Weſtnik" ſeletab ſelle kohta, et kuuendiku- ja põllupanga poolt ostetud mõiſamaa talumaaks ümbermuutmiſel ei olla otstarbeks mitte makſukorralduſes muutuſt tuua, waid neile maadele need iſeäralikud omaduſed anda, millede läbi talurahwa huwid ſeaduſliſt kaitſet leiawad.

Ei ole aga ſugugi õige, nagu ei muutuks ſelle tagajärjel ſugugi makſukoorem. Praegu makſawad ainult wallamaad waldade kaſuks, kuna mõiſa- ja kuuendikumaad igaſuguſteſt wallamakſudeſt wabad on. Teiſelt poolt wõiwad aga mõisnikkude ſeiſusliſed kogud oma ſeiſuſe heaks makſuſid ainult mõiſamaadelt nõuda. Põllupanga poolt tükeldatud mõiſates wõiwad ſuured kogud taluſid ilmuda, mis wallaomawalitſuſeſt täieste kõrwale jääwad, kuna aga praeguste ſeaduste järel küll aga mõisnikkude ſeiſuſed wõiwad niiſuguste talude, kui mõiſamaa oſade pealt, makſuſid oma ſeiſuſe kaſſa heaks wõtta. Nii oleks kawatſetud uuenduſel ſenini, kui meie omawalitſus ikka weel ſeiſusliſel aluſel ſeiſab, ka eeltähendatud maade makſukoorma laadi kohta ſuur tähtſus, ja juſt ſellepäraſt peabki ſeda ettekawatſuſt mõisnikkude healekandja oma ſeiſukohalt ſammuks tagaſi, kuid meie talurahwale oleks ſarnane uuendus ikkagi ſammuks edaſi.

Wäljamaalt.

Sakſa kindralſtaabi ülem ſõidab Wieni.

Nagu teada, käis Austria kindralſtaabi ülem hiljuti Berlinis, ja nimelt, nagu kindlaste arwatakſe, ſelleks, et Sakſa kindralſtaabi ülemaga üheskoos ſõjaplaani kokku ſeada.

Nüüd telegrafeeritakſe „Birſh. Wedomostile" Berliniſt, et Sakſa kindralſtaabi ülem kindral v. Moltke lähemal ajal Wieni ſõitwat oma Austria ametiwenna külaskäiku wastama....

„Berl. Tagebl." teatel peetawat Pariſis praeguſt poliitikaliſt ſeiſukorda Europas tõſiſemaks kui enne. See olla juba päris kindel, et Austria 250.000 ſoldatit Bosniasſe ſaadab. Ka Londonis olla meeleolu närwiliſumaks muutunud.

Kodumaalt.

Rakwereſt. Kõneõhtud. Kohaliku Eesti Hariduſeſeltſi kooliõpetajad wõtſid nõuks pühapäewal kõneõhtuid toime panna. Ära peetud on juba neli kõnet. Eſimeſe kõne pidas hr. M. Põder „Kaukaſia eestlaste eluſt". Kõneleja, kui kauemat aega Kaukaſias elaja, tõi rahwale kaunis iluſa pildi Eesti aſunduſeſt. Teiſe kõne pidas hr. J. Roosenberg „Alkohol ja tema mõju". Kolmanda kõne pidas hr. J. Seljamaa. Nende kahe kõne mõju rahwa peale oli kaunis ſuur. Neljanda kõne pidas hr. J. Roſenberg „Taim jualliſana". Oſawõtmine kõneõhtuteſt on hästi elaw. Peale alkoholi üle peetawa kõne, tekkis läbirääkimine küſimuſe üle, kudas oleks wõimalik alkoholi tarwitamiſt kitſendada. Tuldi otſuſele, et abinõu oleks keeluſeadus. (A. L.

Niſſiſt. Kõhuhaigus on Munalaskma kogukonnas inimeste ſeas liikumas. See algab eſiteks kange peapöörituſe ja okſendamiſega, wõtab ſiis kõhu lahti ja kestab nii 3—7 päewa, kuna ſiis iſeeneſeſt jälle ära kaob. Mitmed rohitſewad haiguſt piprawiinaga, kuna arsti juures wähe on käinud. Arſt on ſeda haiguſt külmetamiſe tagajärjeks tunnistanud, kuid nähtawaste on tal ka külgehakkamiſe mõju, ſeſt mõnes peres wõtab ta kõik perekonna läbi. (—hm.)

Pärnu-Jakobiſt. Piduõhtud ſuurematele lastele. Et ſel ajal, kui laste waim õige wastuwõtlik on, tarwis on neile kohaſt waimutoitu pakkuda ja neid ühele ja teiſele kaſulikule ettewõttele ja eneſe täiendamiſele äratada, on ſiinſed kooliõpetajad nõuks wõtnud ſuurematele lastele üle kihelkonnaliſi piduõhtuid toime panna, kus neile kõneſid peetaks, ühiſelt lauluſid ette kantaks, ſpordi harjutuſi tehtaks j. m. Niiſuguſed õhtud kannakſid enam perekonna-õhtute laadi, kus peale ettekannete ja ühiste harjutuste piduõhtuteſt oſawõtjatele ka keha-kinnituſt antakſe. Et kõnedega õige ligidalt oma otstarbet kätte ſaada, ſiis on plaaniſetud poiſslaste ja tütarlaste piduõhtuid üksteiſeſt eraldi pidada. Sellega loodetakſe mõlemale ſoole juſt otſe nende kohaſelt rääkida. Nagu katſe wiiſil mõeldakſe eel olewal talweel paar niiſuguſt pidu kohaliku Ew. Lutriuſu kiriku juures, kas kihelkonna koolimajas ehk koguduſe leeri ruumides, ära pidada. Kooliõpetajate koosolek walis nooreſoo pidude lähema kawa wäljatöötamiſeks, pidu aja ja koha ära määramiſeks wiie liikmeliſe komiſjoni: praoſt W. Schultz, köster J. Friedemann, kihelkonna kooliõp. A. Uniwer, wallakooliõpetajad Anna Nõmmik ja A. Uustalu. (J.—ſon.)

Wändraſt. Rüütlimõiſa tegemiſeſt Juba minewal aastal teatati, et Wändra klaaſiwabriku omanik hr. Graubner tegewat oma „Pulga" karjamõiſaſt rüütlimõiſa. Rahwa keſkel imestati ſelle teate üle, kui kuuldi juba wäikeſt „Pulga" karjamõiſakeſt („Karolinenhofi") rüütlimõiſaks nimetatawat. Igal rüütlimõiſal peab kõige wähem 10 waku-talupidajat olema ja kuſt pidi need wõetama? Selleſt ſaadi nii moodi üle, et 14. ja 15. now. käſutati kohaliku talur. asjade komiſſari poolt „Pulga" ümbruſes olewa „Kobra" küla talupidajad (kes Wana-Wändra waku-talupidajad on) Wana-Wändra wallamajasſe komiſſarile allkirja andma, et nad endid „Karolinenhofi" rüütlimõiſa waku-talupidajateks tunnistawad. Rahuliſe meelega andnud 4—5 iſikut oma allkirjad, ſeega endid „Karolinenhofi" waku-talupidajateks tunnistawad. Jääb aruſaamataks, mis ſundis neid iſikuid niiſuguſt allkirja andma?

— Näituſe luba. Wändra Põllumeesteſeltſile on luba antud 1913. a. augustikuus näituſt ära pidada

— Wändra Kaubatarwitajateühiſuſe uueks ärijuhiks E. Tetsmanni aſemele on endine raamatupidaja hr. Jaan Laam walitud. Wõib Wändra ühiſuſele õnne ſoowida, et ta kohaſe kaupluſejuhataja on walinud. (—oh—)

Lätimaalt.

Nimekaimu aſemel trahwitud.

Läti rahwakalendri „Darbs'i" wäljaandmiſe päraſt määrati omal ajal administratiwiliſel teel kellegile Karl Breditile 500 rubla trahwi. Et B. trahwi ära ei maksnud, ſiis pandi ta türmi ja kalendri aſi läks kohtupalatisſe. Kohtupalat leidis asja harutamiſel, et Bredit, kes juba kuu aega türmis ära oli istunud, ſugugi kalendri wäljaandja ei ole, waid tema nimekaim, kes ekſikombel puuri oli pistetud. Kohtupalat määras õigele wäljaandjale kaks nädalat aresti ja wabastas nimekaimu trellide tagant.

Kallid ajad ja linnaomawalitſuſed.

Tarbeainete hindade kiire tõusmiſe ajajärk algas kõige tuntawamalt 1905. aastal. Austrias, Italias, Prantſusmaal ja Sakſamaal awaldati elanikkude poolt ägedaid protestiſid toiduhindade liig kiire tõusmiſe wastu. Elanikud nõudſid tungiwalt, et linnade omawalitſuſed nende kaitſeks mõjuwaid abinõuſid tarwituſele wõtakſid. Nendeſt nõudmisteſt kaswaſid mitmel pool ägedad meeleawalduſed wälja. Parlamentides, linnaomawalitſuſe koosolekutel jne. arutati kibedaste neid waluſaid päewaküſimuſi.

Europas wõtſid paljud linnade omawalitſuſed mitmeſuguſid abinõuſid tarbeainete hinna kiire tõusmiſe wastu tarwituſele. Sakſamaal andſid linnade omawalitſuſed walitſuſele palwe, et mõned tähtſamate ſiſſeweetawate tarbeainete tolliraha ära kaotataks. Teiſed linnade omawalitſuſed läkſid praktikaliſte ettewõtete peale wälja. Sitſilia linnad Katania ja Palermo panid oma leiwaküpſetamiſe-töökojad käima, mis leiwahindade alandamiſeks tuntawat mõju awaldas. Padua linna omawalitſus hakkas Amerikaſt toodud külmetatud liha müüma. Sakſamaal ſunniti mitmetes linnades, et lihakaupmehed peawad lihahinnad poeſeintele üles panema. Teiſed linnad aſutaſid tapamajad, oſtſid iſe loomi üles ja püüdſid ſeega lihahindamiſe awaldamiſeks mõju awaldada.

Europas ſaid linnade omawalitſuſed oma kohusteſt aru, nimelt et nende ülesanne on elanikkude kaſuſid kaitſeda.

Aga kudas on ſelle pooleſt Wenemaal lugu? Ka Wenemaal hakkaſid tarbeainete hinnad 1905. aastaſt peale tõusma. Siin ei tulnud elanikkude protestid küll mitte niiwõrt terawaste nähtawale, nagu ſeda Lääne Europas wõis tähele panna, ja ainult mõnelt poolt anti linnaomawalitſuſtele palwed, et nad püüakſid tarbeainete hindade liig kiire tõusmiſe wastu mõju awaldada.

Olgugi, et elanikud Wenemaal terawaste wälja ei astunud, aga ſelleſt ei wõi ſiiski kaugeltki weel arwata, et Wenemaal ſelleſt külleſt kõik kõige paremas ſeiſukorras on. Wenemaal annab tarbeainete hinna kiire tõusmine ennaſt igatahes palju terawamalt tunda kui näituſeks wäljamaal, ſeſt Wenemaal on elutingimiſed ſuurel mõõdul halwemad kui mitmel pool Lääne-Europa riikides.

Kudas wõideldakſe ſiis Wenemaal tarbeainete hinna üleliigſe tõusmiſe wastu? Mitmed linnade wolikogud andſid terwe rea ſunduslikka määruſi wälja, mille waral püüti tarbeainete hindaſid parajas kõrguſes hoida. Sel teel tekkiſid nõndanimetatud takſid. Wähe on aga neid linnade omawalitſuſi Wenemaal, kus asjaliku wõitluſe peale tarbeainete hinna kiire tõusmiſe wastu wälja mindi. Tifliſi linna omawalitſus awas lihakaupluſe (eſimene ſellekohane katſe Wenemaal). Selle peale awati weel kolmes linnas linnaomawalitſuſte poolt lihapoed. Astrahani linna wolikogu tegi otſuſeks leiwategemiſe-äri awada ja Harkowi wolikogu lubas ſelleſama eesmärgi peale 60.000 rubla. Ja ſee on ka peaaegu kõik, mis Wenemaal ſel põllul on ära tehtud, olgugi et weel nii mõneſuguſid kawatſuſi on olemas.

Peterburiſt.

Seminaride korratuſed. Wiimaſel ajal on mitmes waimulikus ſeminaris korratuſed olnud ja nende päraſt olla ſinod wäga ſuures mures. Peale ſelle, kui ſinodi poolt wäljaſaadetud rewidendid tagaſi on tulnud ja oma aruanded ſeminaride korratuste üle ſinodile ette pannud, ſiis tahetakſe waimulikkude ſeminaride korratuste kaotamiſeks tõiſiſid abinõuſid tarwituſele wõtta.

225.000 rubla raiskamine. Aſowi-Doni pangas on kawakindlalt juba pikemat aega warguſi ja raha kõrwaletoimetamiſi ette tulnud. Panga direktor leidis päris juhtumiſe kaupa, et 2000 rubla puudu on. Ariſtarh Saſimowitſh katſus ära näidata, et need 2000 rubla õieti raamatutesſe kirjutatud on, kuna ta päraſt üles tunnistas, et ſelle raha ära on mänginud. Selle järele wõttis direktor põhjaliku rewideerimiſe ette ja ſeal tuli awalikuks, et 225.000 rubla panga raha on ära raiſatud. Kui direktor Saſimowitſhi uueste ſeletuſteandmiſeks ette kutſus, ei olnud wiimaſt enam pangaruumides. Ta oli wälja läinud, automobilile istunud ja minema kihutanud. Asjaſt anti ſalapolitſeile teada. Aga ſiis ſelgus, et Saſimowitſh oli teisteſt pankadeſt kõik oma raha wälja wõtnud, üheſt pangaſt üksi 50 tuhat rubla, ja Peterburiſt ära kadunud.

Kohtukoda.

Matuſekaſſa likwideerimiſe järelkaja.

10. mail ſ. a. makseti „Looduse" 20. matmiſekaſſa likwideerimiſekomiſjoni poolt liikmetele kaſſa likwideerimiſeſt üleſäänud rahaſid wälja. Sinna ilmunud ka 6. linnajao pristaw Igruſchkin kui ſelle kaſſa liige ja andnud likwideerimiſekomiſjoni liikmele Uſerile tõendawad dokumendid ära. Wiimane wõtnud need tema käeſt wastu ja andnud tſheki kaſſaſt tehtud ſumma raha ſaamiſeks. Peale ſelle, kui pristaw Uſerile raha wastuwõtmiſe üle allkirja andnud, märkanud ta kohe, et ta ühe ſurmakorramakſu oſa wähem raha ſaanud, mille peale ta wiibimata likwideerimiſekomiſjoni liikme Uſeri tähelepanemiſt juhtinud. Temale tähendatud, et temal nähtawaſte õigus on, kuid nemad ei ſaawat enam midagi teha, kui rohkemnõuetaw ja olew kwiitung kaſſaraamatusſe on kirjutatud. Teda käsnud oodata, kuni järg tema kätte tuleb. Kell olnud juba 12 ööſi ja pristawi ametikohused nõudnud, et ta lahkuma peab, mispeale ta kwiitungid Uſeri kui tuntud ja teadud iſikuſe kätte andnud. Umbes nädala päraſt tulnud Uſer pristawi kantſeleisſe, kus ſel ſilmapilgul ka tema abiline Jorin wiibinud. Uſer pakkunud temale 2 rubla ja ſurmakorra makſutähtedid, mida ta wastu pole wõtnud, waid küſinud, kus muu oſa raha on. Uſer ſeletanud, et tema ſelleſt midagi ei tea, ja lubanud asja likwideerimiſekomiſjonile uueste ette panna. Selle peale lahkunud ta 2 rbl. raha ja kwiitungid kaaſa wõttes.

Wiimaſel ajal märganud tema, Igruſchkin, et Uſer niihästi kodu kui ka uulitſal temaga kokkupuutumiſe eeſt kõrwale katsub hoida ja palub, et Uſer 173. ja 177. par. põhjal kelmuſe ja wõera wara raiskamiſe päraſt wastutuſele wõetaks ja karistataks.

See aſi oli nääd 3. jaoskonna rahukohtuniku juures harutuſel. Süüdistaja Igruſchkin iſe ei olnud kohtusſe ilmunud, waid tema aſemel astus eraadw. Kopelmann ette, kes umbes poole tunniliſes ſüüdistuskõnes ſüüdistuſt täie rõhuga toonitas. Kaebtuſealune Uſer kaitſes ennaſt iſe ja ſeletas, et niiſuguſt wäljamaksmiſewiiſi ſeal üleüldſe tarwituſel ei olnud, et kellelegi raha kätteſaamiſeks mingiſugune tſhek oleks antud. Igruſchkin näitanud eſimeſe ja wiimaſe wäljamakſu kwiitungi ette, need waadanud tema kui tõendawad dokumendid järele ja kirjutanud raamatusſe ſellekohaſesſe rubriki likwideerimiſekomiſjoni [illegible] järele 49 rbl. 14 kop. peale raha wastuwõtmiſe teksti, millele ka Igruſchkin kohe märki teiſekordſeks tarwitamiſeks kõlbmataks tehes nime alla kirjutanud. Selle peale antud ſurmakorra-kwiitungid kaſſapidaja kätte ja kästud teda Igruſchkinile tähendatud ſummat wälja maksta. Igruſchkin astunud Uſeri kõrwale ja jäänud kaſſapidajalt raha wäljamaksmiſt ootama. Weidi aja päraſt märkanud tema, et Igruſchkini ſeal enam pole olnud. See olnud õhtu kella 8 ajal. Umbes nelja tunni päraſt, kella 12 ajal ööſi, ilmunud Igruſchkin puhwetikke kaudu kõrwalolewaſſe wäikeſesſe tuppa, kus raha makstud, ja näitanud ühe makſutähe ette, mille järele temal 126 kop. rohkem tulnud ſaada, kui likwideerimiſekomiſjon teada. Komiſjoniliikmed palunud teda oodata, et ſeda asja dokumentaalſelt korraldada, Igruſchkin olnud ootamiſega nõus, andnud aja päraſt paberid Uſeri kätte, et ſee aega ſaades asja korraldaks ja raha temale kantſeleisſe tooks. Raha wäljamaksmine kestnud teiſe hommiku kella ½6. Järgmiſel õhtul olnud likwideerimiſekomiſjon Uſeri juures koos. Igruſchkini aſi wõetud arutuſele ja leitud, et temal tõeste õigus on 126 kop. weel ſaada. Raha wõtnud tema Igruſchkinile edaſiandmiſeks oma kätte.

Tähtſamad päewaſündmuſed.

Budapeſtiſt telegrafeeritakſe, et ſeiſukord Auſtria ja Serbia wahel kõige põnewamale tipule on jõudnud.

Auſtria ſõjawäes on käärimiſed lahti praſenud.

Balkani liiduriigid ſõjas 143.000 meeſt ſurnutena kaotanud.

Hiſpania hariduſe miniſtriga õnnetus.

Hiinamaal kaswab wenewaſtane liikumine.

Auſtria ja Ungaria ſiſemiſt laenuſid teinud.

Järgmiſel päewal läinud ta priſtawi kantſeleiſſe, pannud kwiitungid ja 2 rbl. lauale ja ütelnud, et 126 kop. priſtawile jääb. Selle peale küſinud wiimane, kuhu muiſt raha on jäänud. Tema waſtanud, et 10. mail juba kaſſapidaja priſtawile 49 rbl. 14 kop. wälja makſnud. Tema ſoowitanud ſelles aſjas likwideerimiſekomiſjoni poole pöörata, aga mitte iſiklikult tema käeſt nõuda, mille peale priſtaw tähendanud, et tema ſeda raha mitte waſtu ei wõta — mina andſin aſja teie kätte korraldada, kuſt teie ſelle ſumma wõtate, pole minu aſi! — Tunniſtajad Karl Ewer ja Siimonlaatſer ſeletaſid, et Igruſchkinile raha wälja makſtud, ka muudes üksikaſjades kinnitaſid nad Uſeri ütelust. Kohtunik lükkas ſelles aſjas otſuſetegemiſe ſeniks edaſi, kuni weel kaks tunniſtajat — Karl Pikken ja priſtawiabi Jonin üle kuulatakſe.

Seltſielu.

Weliſe Põllumeeſteſeltſi elust. Meil ſüüdiſtatakſe lagedaſte meie Põllumeeſteſeltſi, et kiratſewat teine juba mitu aaſtat Weliſel, aga ei tegewat midagi ära. Siin kohal peab õige küſima: kumb on kiratſeja, kas ſee kes ſüüdiſtab, ehk ſee, keda ſüüdiſtatakſe? Olgu ſiinkohal niiſuguſtele öeldud: Need ſüüdiſtajad on wiſt kõik ſedawõrt waimliſelt ſurnud olewuſed, kes peale ſelle, mis neile ſuhu piſtetakſe, midagi muud enam ei nõua ega aru ſaada ei taha. Loodetakſe, et ſelts neile ei tea mis peeretſe piſtaks, kui keegi niiſuguſteſt ſeltſi liikmeks aſtub. Mis wõib ſelts ſellele aidata, kes iſe ſeltſiſt kui katkuſt eemale hoiab ja ſeltſi ettewõteteſt teadagi ei taha. Igaühel olgu teada, et ka ſiin ſõna makſab: „Aita iſeennaſt enne, ſiis aitawad ſind ka teiſed!" Selts on wiimaſe kolme aaſta jooksul kahekaks kurſuſed karjapidamiſe ja põllutöö üle toime pannud, mis ka nähtawaſte ilma mõjuta pole jäänud: Näituſeks on Nurtu külas, kus meie agaramad ſeltſieluſt oſawõtjad aſuwad, laialdane ſooharimine ja karjaparandamine käſil, ka mitmed uued rohkem ajakohaſed karjalaudad on üles kerkinud. Katſepõldudega on tegemiſt tehtud, kunſtpõllurammuga wäetatakſe põlduid laialt. Ka ſelts tellis läinud kewadel Tallinna Majanduſeühiſuſelt üle 1000 rub eeſt kunſtpõllurammu ja ſegaheina ſeemneid 700 rbl. eeſt, mis ka kewadel ſuuremalt jaolt ära tarwitati. Põllumeeſteſeltſi eeſtwõtel on laenu- ja hoiuühiſus tekkinud, kelle aſutamiſeſt warſti 2 aaſtat täis ſaab, mis ajaga ühiſus wõrdlemiſi hea eduga on töötanud, ſeſt liikmetearw on 150 peale kaswanud, kelle waſtaſtikku waſtutuſe ſumma üle 60.000 rubla ulatab. Põlluteaduſliſt kirjanduſt on ſelts ja tema tegelaſed päris ſuurel arwul laiali laotanud. Wiimaſel ajal on Maſinatetarwitajate-ühiſuſe põhjuskiri regiſtreerimiſele ſaadetud. Käeſolewas now.-kuus ärapeetud karjakaswatuſe kurſuſtel on ühiſmeierei aſutamine kindlaks tehtud: nimelt üks Nurtuſe ja teine Weliſe ja Walgu wahe peale. Põhjuskirjadel on juba tarwilik arw allkirjaſid, nii et neid wõib juba kinnituſele ſaata. Weel on kindlaſte nõuks wõetud „Turbaühiſuſt" elule kutſuda; eſialgſele lepingule kirjutaſid juba 20 inimeſt alla ja waliſid komiſjoni, kes eeltööſid teeb. Nagu teada, on Weliſe linakaswataja maa ja ka praegune meie põllumehe rahaline ſiſſetulek on peaaſjalikult linadeſt. Linatööſtus on aga õige raske ja nõuab palju tööjõudu, ſellepäraſt oodatakſe meie ſeltſis ſuure põnewuſega, mis halliſte linaharimiſe-wabrikuſt tuleb, et ſiis ka ſiin ſarnaſt oſaühiſuſt elule kutſuda. Praegu on ſeltſil põnewamaks päewaküſimuſeks maaoſtmine, kus oma kawatſetud ajutuſi ſaaks ehitada. Seltſil on oma maja ehitamine päriſelt eluküſimuſeks muutunud. Sündiate kruntide peremehed ſaawad ka wäga häſti ſeltſi majanduſeſt aru, püüawad ſellega head äri teha ja kruuwiwad maahinnad ſedawõrt kõrgeks, et nad ſeltſil ähwardawad hinge kinni nööriđa. Peaks ometi ſeda meeles peetama, et ſelts pole mõni aktſionäride-ühiſus, kes ainult oma kaſu ſilmas peawad; ſelts on tõiine laialine rahwaaſutus, kelle tegewuſeſt igaüks wõib oſa wõtta.

Seltſi kooſolekul 18. now., kus muude päewakorrapunktide ſeas ka ärapeetud kurſuſteſt aruandmine oli, ſelgus, et kurſuſed ſeltſile kahju olid toonud, ſelle läbi, et kurſuſtel kuulajateli wähemakſi makſu ei wõetud. Eeſtimaa Põllumeeſte Keſkſeltſi aaſtakooſolekule wolinikuks waliti J. Limberg. Liikmeid on Weliſe Põllum.-ſeltſil praegu 63. (—jah.—)

Tartu karskuſeſeltſi „Ugaunia" peakooſolek peeti 25. now. ära. Muu ſeas oli üheks päewakorrapunktiks uute liikmete waſtuwõtmine. Nimetatud päewakorrapunkt ſünnitas tormiliſi waidluſi. Uuteks liikmeteks olid tähtſamad „Karskuſe Sõbra" tegelaſed ja tuntud karskuſemõtte poolehoidjad, nagu „Karskuſe Sõbra" eſimees J. Raudſepp, kirjatoimetaja ja kauaaegne karskuſetöö-tegija W. Rätſepp, alaline kongreſſide ſaadik ja terwel oma eluajal karskuſepõllul töötaja D. Morgen, laialt tuntud karskuſe-kihutuſetöö tegija K. Einbund, A. E. Pill, A. W. Kraaw, M. Kukk jne. — kokku 20 iſikut ette pandud. Need täieſte karskid mehed tahtſid „Karskuſe Sõbras" algatud karskuſe- ja hariduſetööd „Ugaunia" lipu all jatkata. Nende liikmeks ülesandmiſeſt oli warſti peale „K. S." kinnipanemiſe „Ugaunia" eeſtſeiſuſele teatatud, kuid „Ugaunia" eeſtſeiſuſes oli mehi, kes ühelgi tingimiſel uuele paremale woolule „Ugaunias" ei taha maad anda. Juba waremalt, mõned päewad enne kooſolekut [illegible] „Ugaunia" tähtſamad ninamehed, et nüüd „Karskuſe Sõbra" kinnipaneku järele „K. S." liikmete waſtuwõtmiſega „Ugauniaſſe" ettewaatlik peab oldama.

Kooſoleku juhataja Matto teatas, et nende ettepandud liikmete waſtuwõtmine iſegi põhjuskirja waſtu käiwat, ſeſt neid ei olla waremalt eeſtſeiſuſe protokolli üles wõetud, ſiis tema uute liikmete waſtuwõtmiſt ka healetamiſele ei tohi panna. Liikmekandidatide eeſtſeiſuſe protokolli üleskirjutamiſt aga „Ugaunia" põhjuskirjas ei ole ega ole ka ſeda waremalt tehtud; ſiiski jäeti kõik uued liikmed — endiſed „Karskuſe Sõbra" tegelaſed ja awalikud karskuſetöö-tegijad — „Ugaunia" peakooſolekul waſtu wõtmata. Nimetatud aſja arutamiſel ſelgus, et kooſolekujuhataja Matto, kes ikka põhjuskirja meelde tuletada armaſtas, ka iſe põhjuskirja waſtu tegi," ſeſt ta laſkis eneſe kooſoleku juhatajaks walida, kuna ta iſe õieti enam ſeltſi liigegi ei wõinud olla, ſeſt et tal liikmemaks juba kauemat aega makſmata oli. M. makſis pikema waſtupuiklemiſe järele käeſolewa poolaaſta liikmemakſu ära, jättis aga endiſe aja eeſt makſmata, ja wõis jällegi kooſolekut edaſi juhatada. Tõega peab imeſtama „Ugaunia" meeſte karskuſetööſt oma moodi aruſaamiſt. Kord enne kooſolekut tähendas „Ugaunia" eeſtſeiſuſe liige Nirk: tema teadmiſe järele ei olewat „Ugaunias" pea ühtegi karsklaſt.

Tartu awalikud karskuſetegelaſed ſel puhul, kui „Karskuſe Sõbra" kinnijäämine ſeltſi aſjade komiſjonis lõpulikult ära otſuſtatakſe, on ſiis ſunnitud Tartuſſe uut karskuſeſeltſi aſutama. „Ugaunia" karskuſeſeltſi kohuſi täita ei ſuuda ja ei taha ning ka tõiſeid karsklaſi nad endi ſeltſis ei ſalli. (K.)

Ühiſtegewus.

Kolga-Jaani t.-ſe kauba-[illegible] ühiſuſe kooſolekul 18. now. waliti uueks eſimeheks Jüri Wares. Ka otſuſtati keſkühiſuſe liikmeks hakata. Liikmete ſoowil otſuſtati pimedatel öödel laternat poe ukſe ette põlema panna. U.

Weel kord Kullamaa kontrollühiſuſeſt. „Tallinna Teatajas" nr. 269 kirjutab keegi L., et Kullamaa kontrollaſſiſtent ei olla otſtarbekohaſelt oma tegewuſt toimetanud ja arwanud, et ſiin olla nii kui Soomes, kus kõik on korrapäraliſelt ſiſſe ſeatud, kuna aga meil kõik alles alguliſes olekus on, ja ſellepäraſt tulnud ühiſuſeſt wäljaaſtumine. Õige on küll, et kontrollühiſuſeſt wäljaaſtumine tuli ſiis, kui aſſiſtent oli mõned korrad ringi käinud. Aga wälja aſtuſid kontrollühiſuſeſt need peremehed, keilel kontrollühiſuſe tegewuſeſt mingiſuguſt aruſaamiſt ei olnud. Nad lootſid, et kontrollaſſiſtent neile kõliſewaid kuldrattaid otſekohe taskuſſe weeretab, ilma et eneſel tarwis oleks ſõrmegi tõſta. Kui ſiis aſſiſtent juhatuſt ehk õpetuſt andis, näituſeks karja piimawilüpſipidamiſeſt, loomade korraliſuſt toitmiſeſt ja puhaſtamiſe tähtſuſeſt, ſiis ſai alati otſekohele külma waſtuſe: „Mis ſee kõik tähendab! Kui aga toitu anda on, küll ta lüpſab [illegible]!" Kui teiſed ringreiſil katſuſid jälle ſedaſama ſelgeks teha, ſiis ſaid ſamaſuguſe waſtuſe, ehk läheb mees koguni ära ja ei pane ſeletuſeſt midagi tähele. Nüüd, auſtatud L., tuleb küſimine: Kas Teie ei oleks teinud ſedaſama ja kurwa meelega täitnud wormilikult oma ametikohuſed ning ſiis ukſeſt wälja läinud? Siis pean omalt poolt heameelega ütlema, et parema meeleolu tundſin olewat, et neiſt taludeſt mööda läkſin, nõnda et mitte ei tarwitſenud minna neid tülitama. Nendega aga, kellel aruſaamine oli kontrollühiſuſe tähtſuſeſt, wõiſin rõõmſa meelega tööd edaſi teha. Ma ſoowikſin, et Kullamaal tõuſeks aruſaamine kontrollühiſuſe tähtſuſeſt, ja mitte enam ei tuleks wäljaaſtumiſt ette, ſiis wõiks ſealne uus ametnik rõõmſa meelega tööd teha meie karja kaswatuſe paremale järjele tõſtmiſeks.

Soowin edu!

Endine aſſiſtent H. D.

Tööliſte elu.

Trükitööliſte ſtreik Tallinnas.

Streik keſtab täielikult edaſi. Kuulu järele on trükitööliſed otſuſtanud ſtreiki lõpulikult läbi wiia. Niiſama tahawad nad peremeeſtele nõudmiſe ette panna, et kõik ſtreigimurdjad lahti laſtaks. Wiimaſeſt nõudmiſeſt ei lahkuwat trükitööliſed mitte milgil tingimiſel.

Praegu tehtakſe Tallinnas ainult kahes trükikojas tööd, nimelt Topmanni ja Felsbergi ja Tetermanni trükikojas, kus trükitööliſte nõudmiſed täidetud on. „Päewalehe" teade, et „kõik trükikodade omanikud ſeletaſid, et nad tööliſte nõudmiſi kõige parema tahtmiſe juures täita ei wõi", ei ole mitte õige. Kõige pealt täitis Topmanni trükikoda tööliſte nõudmiſed, niiſama täideti ka Felsbergi ja Tetermanni trükikojas kohe tööliſte nõudmiſed, kui trükikoda oſtuteel A. Muru kätte läks. Siis hakati ka „Tall. Teatajat" ſeal trükkima.

Teiſtes Tallinna trükikodades katſutakſe kodukondſetega ja „tööarmaſtajatega" piſitilkuſi tööd teha.

Lutheri wabrikus põhja oſakonnas on üks meiſter wäga tujukas mees. Kõige rohkem ſaawad naistööliſed ſelle mehe tooruſe all kannatada. Tooreid ſõnu ja kiuſamiſt ſaame tihti tunda — kirjutab meile üks tööline. Ei meeldi kellegi nägu meiſtrile, ſiis on ſellel ka töötamine ſeal peaaegu wõimata. Räägitakſe, et tal oma „agendid" on, kes talle head ja kurja ette kannawad. Aga meie jaoskonna üleewaataja auks wõib ütelda, et ta igat tühja kaebuſt tähele ei pane. Kuid tööliſel ei ole kerge õiguſt nõuda. Suwel tuli üks uus inſeneer wabrikuſſe. Muidugi ei ole ta wabriku eluga weel häſti tuttaw. Siis oli ſee meiſter wäga agar. Palju tööliſi ſaid trahwi, mitmed koguni ametiſt lahti. Ka teiſte meiſtritega ei ſaa nimetatud meiſter kudagi läbi. Tal on alaliſi õerumiſi ja kokkupõrkamiſi teiſtega, kes temaga ühes ehk teiſes aſjas nõus ei ole. Pealeg ei ole ta mitte üksinda, waid neid on kokku kolm, kes kõik ühiſelt töötawad. rr.

Pikalewenim ſtreik. „Ruſſk. Wed." teatab, et Harkowiſe on abikuberneri Sterligowi juurde weduriehituſe wabriku walitſus ſõitnud ja teatanud, et tööliſed ſtreiki lõpetada ei taha. Tööliſtele on lõpuarwe kätte lubatud anda, aga ikkagi ei tule nad tööle ja ei wõta ka lõpuarwet waſtu. Kui ſtreik pikale wenib, tähendanud wabrikuwalitſus, ſiis ſaab wabrik määratu kahju. Wabrik on mereminiſteriumi käeſt tellimiſi waſtu wõtnud.

Abikuberner kutſus tööliſte aſemikud eneſe juurde ja nõudis, et ſtreik ära lõpetataks. Tööliſed waſtaſid, et ſtreik kannab täielikult majanduſliſt laadi, ja ſelle peale waatamata, et 3000 tööliſt ſtreigiwad, ei ole misſuguſt korrarikkumiſt ette tulnud, ſtreik on täieſte rahulik. Siis hakkas abikuberner tööliſtele ſeletama, kui kahjulik ſtreik iſeeneſeſt on, kuid ilma tagajärgedeta.

K. **Tartu trükitööliſte ſtreik** läheb ikka põnewamaks. „Karskuſe Sõbra" ruumides ſtreikijate tööliſte kooſolekul tehtud järelandmiſtega ei taha üks oſa tööliſi kokku leppida. See kooſolek ei wõinud nende arwates mõõduandew olla, ſeſt ſeal ei olnud kõigiſt ſtreikijateſt poolt oſagi koos. Tööliſte meeleolu on wäga hea. Head meeleolu ſuurendab ſtreikijatele häſti korraldatud abiraha andmine. Kahtlaſemate tööliſte juures wõeti nende päewade ſees jällegi läbiotſimiſi ette. „Poſtimehe" trükitööliſe A. Lukini juures oli möödaläinud nädalal põhjalik läbiotſimine. Niiſamuti wõeti ka möödaläinud laupäewa õhtul Mathieſeni trükitööliſe Kiwi korteris läbiotſimine ette. Midagi kahtlaſt ei leitud. Mehed jäeti wabaks.

Riigiwolikogu.

Tallinnas, 28. now.

Seleduſed riigiwolikogu eeſtſeiſuſe walimiſega ei ole kaugeltki weel lõppenud. Oktobriſtide keſkel tuleb juba mitmeſuguſid wooluſid nähtawale. Üks wäikene oſa oktobriſtiſid nõuab, et opoſitſioniga ühinemine katki jäetaks ja terwe eeſtſeiſus parempoolſetega ühiſtes uueſte walitaks, nagu ſee kolmandas riigiwolikogus oli. Teine oſa nõuab, et oktobriſtid oma endiſele ſeiſukohale taganeſid, ſ. o. oktobriſtid ſaawad eeſtſeiſuſes ſekretäri koha eneſele, kõik muu ei puutu nendeſſe, niiſama ei wõta ka nemad waſtutuſt riigiwolikogu eeſt oma peale. Kolmas oſa oktobriſtideſt, kus ka erakonna juhid on, ſoowitab kudagi kokkuleppimiſe teed leida ja otſib ſelleks mitmeſuguſid abinõuſid.

Üks oſa riigiwolinikka arwab, et eeſtſeiſuſe walimiſte pikalewenimine meeleſid jahutab, teiſed ſelle waſtu arwawad, et ſelle aja ſees oktobriſtide keſkel lahkuminewad arwamiſed ikka ſuuremaks lähewad ja ſelle tagajärjel ſuur enamus nende keſkel opoſitſioniga ühinemiſe waſtu on ja need püüded läbi kukutab.

Oktobriſtid on praegu kõige täbaramas ſeiſukorras. Nad kõlguwad opoſitſioni ja parempoolſete wahel ja ei jõua otſuſele, kummaga kaſulikum kaupa oleks teha. Wäljamaal nimetatakſe niiſuguſt erakonda „lehmamüüjate" erakonnaks — nad müüwad ſellele erakonnale oma healed ära, kes rohkem makſab, õigemine, kes nende nõudmiſi rohkem tähele lubab panna. Oktobriſtidel puudub aga kindel otſus, kumb nüüd rohkem makſta ſuudab, kas parempoolſed wõi opoſitſion. „Lehma" hinna wäärtuſe üle ei ole neil kindlat mõõdupuud. Sellepäraſt ei tea nad järsku, kuhu poole kalduda. Loomulik on, et opoſitſion kui ka parempoolſed oktobriſtide peale mõjuda püüawad. Iſegi „Roſſija" wõtab oktobriſtide peale mõju awaldamiſeſt oſa. Oktobriſtiſid õngitſetatakſe igalt poolt, neid iſegi hirmutatakſe. Wõib olla, et ſelle tagajärjel oktobriſtide keſkel tugew tung paremale poole kaldumiſeks tekkib.

Parempoolne krahw Bobrinſki arwab, et terwe eeſtſeiſuſe walimiſed uueſte ette tulewad wõtta. Muidugi on ſelles arwamiſes ka kõik parempoolſed.

Kumb pool wiimaks oktobriſtide peale mõjuda ſuudab ja kummale poole nad praeguſel ſilmapilgul kaldumiſt kaſulikumaks peawad, ſee ei ole weel kindel.

Riigiwolikogu kokkuſead.

Riigiwolikogu priſtawijaoskond on wolikogu erakondliſe kokkuſeade üle järgmiſed arwud awaldanud: parempoolſeid — 63, rahwuslaſi — 90, keſkerakondlaſi — 34, oktobriſtiſid — 95, muhamedlaſi — 7, Poola kolo. — 15, edumeelſeid — 45, kadettiſid — 59, tööerakondlaſi — 10, ſotſialdemokratiſid 15 ja erapooletuid — 9.

Walimiſed kinnitatud.

Riigiwolikogu jaoskonnad on weel 24 kuberm. walimiſed kinnitanud. Nende hulgas on ka Eeſtimaa.

Peale ſelle otſuſtati miniſtritenõukogu eſimehele teatada, et Tuula ja Podolia walimiſte juures korrarikkumiſi on leitud. Wjatka ja Niſhni-Nowgorodi walimiſte kohta otſuſtati täiendawaid teateid nõuda.

Päewauudiſed.

—s— **Endine Eeſtimaa abikuberner A. F. Giers**, kes wiimaſel ajal Kiiewis kuberneriks oli, on Minski kuberneriks nimetatud.

Wana Wiljandi laulik Ado Reinwald pühitſes pühapäewal Elwas oma 65 aaſtaſt ſünnipäewa.

„Endla" teatamine. Teiſipäewal oli Pärnu linnawolikogu kooſolek, kus muu ſeas ka „Endla" teatrile abiandmiſe küſimus kõne alla tuli.

Samal ajal tahtis ka Sakſa Pärnu kodanikkude klubi abiraha ſaada.

Uus krediitühiſus Tartus. Tartu ja ümbruskonna kaupluſe ja tööſtuſeſeltſi waſtaſtikku krediitühiſuſe põhjuskiri on rahaminiſtri poolt 17. ſ. a. kinnitatud. Kinnitatud põhjuskiri on aſutajale, ſeltſi eſimehele H. Margenile kätte ſaadetud. —„Poſt."—

Kaubanduſe kooli aſjus. Nagu juba warem teataſime, kawatſes R. Kamſen oma kaubanduſekooli jõulu waheajal Walgaſt Wiljandiſſe üle tuua ja ſiin uuel aaſtal käima panna. Nüüd on aga kaubanduſe- ja tööſtuſeminiſteriumiſt, kuhu Kamſen kooli ülewiimiſeks palwega pööras, waſtatud, et miniſteriumi kooli ülewiimiſt õpeaaſta keſkpaigal mitte lubada ei wõi, ſeſt ſiis jääkſid paljud õpilaſed ula. Seega ei ſaa kaubanduſekool mitte uuelaaſtal Wiljandis tegewuſt algada, waid alles eeltulewal ſügiſel, ſeſt et miniſteriumil iſeeneſeſt ületoomiſe waſta midagi ei ole. —„W. Teat."—

Maakonna Põllumeeſteſeltſide üleüldiſt näituſt on 25. now. Pärnu maakonna Põllumeeſteſeltſide aſemikud 1914. a. auguſtikuus Pärnus toime panna otſuſtanud. Sellekohaſeks nõupidamiſeks oli wolinikka 8 põllumeeſteſeltſi poolt kokku tulnud.

„Poſt."

Seadus naiſterahwaſte huwide ja kombluſe kaitſeks. Siſemiſte aſjade miniſteriumis on praegu ſeaduſeprojekt wäljatöötamiſel, mille ſihiks naiſterahwaſte kombluſe kaitſmine on, kes lõbukohtades teeniwad. Iſeäralikku tähelepanekut on ſelles projektis küſimus leidnud, kudas kontrahid lõbukohtade pidajate ja naiskunſtnikkude wahel, kes lõbukohtades teeniwad, tehtud peawad olema. Nende kontrahtidega pannakſe naiskunſtnikkudele praeguſel ajal mitmeſuguſed kohuſtuſed peale, millel kunſtiga midagi ühiſt ei ole, nagu näituſeks, et nad lõbukohtades käijaid puhwetiſſe peawad meelitama. Sellepäraſt on kawatſetud normal kontraht wälja töötada, kudas teeniſtuſelepinguid lõbukohtadepidajate ja nende juures teeniwate naiskunſtnikkude wahel tehtud olgu.

Eeſti-Läti piiril. „Latwija" kirjutab kord jälle ſelleſt, et eeſtlaſed Läti piiril edaſi tungiwad. Heinaſteſt kuni Marienburini olewat eeſtlaſte pealerõhumiſt märgata. Marienburis, kus enne eeſtlaſi ülepea pole olnud, olewat neid nüüd õige rohkeſte. Opekalnis on juba peaaegu pooled elanikud eeſtlaſed, kaupmehed, majaomanikud, tööliſed. Ainus Läti wald Wõru kreiſis oli Uue-Roſeni. Endiſel ajal leidus ſeal ainult Eeſti moonakaid, nüüd on ka juba ſuur hulk talukohti eeſtlaſte kätte läinud. Kuna lätlane, nii kirjutab „Latwija", raskete aegade ja kõrgete rentide üle kaebab ja koha maha jätab, tuleb eeſtlane ja makſab mõiſnikule weel kõrgemat renti. Läti leht tähendab õigeſte, et ſelle nähtuſe juures mitte eeſtlaſte pealetungimine, waid lätlaſte eeſt äraminemine põhjuſeks on. Lätlaſed Eeſti piiril olewat kulturaliſelt enam mahajäänud, teiſelt küljeſt mõjuwat joomine, wiimaks awaldab linnaelu lätlaſte peale ſuurt külgetõmbawuſt. Eeſtlaſte edaſitungimine tulewat peaaſjalikult maaomandamiſe läbi. Selleſt nähtuſeſt arwab „Latwija" oletada wõiwat, et eeſtlaſed, kes praegu kulturas lätlaſteſt taga ſeiſawad, neiſt ette minna wõiwad. „Latwija" kirjelduſe kohta oleks tähendada, et eeſtlaſte edaſitungimine Läti piiril mitte nii üleüldine ei ole: näituſeks wõiks kas wõi Heinaſteſt wõtta, kus ennem lätlaſte edaſitungimiſt wõib tähele panna.

Tindikala püügi aſjus Peipſi- ja Wirtsjärwes ning nendeſſe woolawates jõgedes on kuberneri poolt täiendawad ſunduslikud määruſed wälja antud, millede järele tindikala kuiwatamiſe, alalhoidmiſe, weo ja müügi juures liiwa tarwitamine keelatud on.

Jalutu, kes ootamatalt terweks ſai. Riia turul käis mõnda aega keegi karkudega naiſterahwas kerjamas. Kui politſei mõne päewa eeſt tema wiga järel waadata tahtis, kargas arwataw lombak üles, wõttis kargud kaenlaſſe ja pani jooksu. Alles ſuure jooksu järele läks linnawahtidel korda „jalutut" kätte ſaada.

Waſtuſeks „Päewalehele."

„Päewaleht" teatab, meie juhtuſtada juba teiſt nädalat tema waſtu boikotti ſellepäraſt, et „Päewaleht" ſtreigimurdjate abil töötada. „Päewalehe" lugejate arwu kohta ei olla ſellel mingiſuguſt mõju olnud, ja „Päewaleht" oleks, nagu ta teatab, ſelleſt rahulikult mööda läinud, kui tal mitte peale ſelle ka tahtmiſt ei oleks leidnud näidata „misſuguſid abinõuſid mõned meie awaliku elu tegelaſed oma äriliſes wõitluſes eneſele heaks küllalt peawad."

Pikemalt ſeletab ſiis „Päewaleht", et tema ladujateks ſtreigi ajal juſt niiſama ſtreigimurdjad olla olnud, nagu teiſgil teiſtel ajalehtedelgi, nii et tema trükkimiſes midagi iſeäraliſt ei olnud. Lehe wäljaandjad nõuda trükikoja käeſt, et ſee lehte trükiks, ja mitte lehe aſi ei olla ſee, kelle abil trükikoja omanik oma kohuſt täidab.

„Päewalehe" ſeletuſed trükitööliſte ſtreigi kohta ei too midagi uudiſt, nii et neid ſiin põhjuſt ei ole kordama hakata. „Päewalehe" ſeiſmajäämiſeſt ei oleks tööliſtel kaſu olnud, waid ſelleſt oleks, „Päewalehe" tõenduſel, ainult „Teatajal" kaſu olnud. „Päewaleht" wõida dokumentide najal tõendada, et meie lugejate arw aaſta jooksul terwelt 4000 wõrra tagaſi olla läinud, ja meie arwata, et „Päewaleht" ſelles ſüüdi olla, ſellepäraſt katſuda ka meie teda kõige abinõudega kõrwale toimetada. See olla ainukene „boikoti"-jutu põhjus. Lõpuks hädaldatakſe, et meie ſel teel iſe oma waſtu lugupidamiſt wähendada, kuna „Päewalehe" lugejad muidugi oma ihulehele uſtawaks jääda.

„Päewalehe" juhtiwateks jõududeks on mehed, kes toimetuſetöö kõrwal ka trükikoja ettewõtjatena teenida tahawad. Ja need ärimehed ongi oma kahepidiſe ſeiſukohaga põhjuſt andnud, et trükitööliſte pahameel lehe waſtu pöördus, kuna muidu trükitööliſtel ju tõeſte mingiſuguſt põhjuſt ei oleks olnud lehe kui töötellija waſtu wälja aſtuda. Kuſt wõtab aga „Päewaleht" oma häbemata kahtluſtuſe, et meie tema waſtu boikotti juhtuſtada. Meie oleme ainult ſõnumete all lühikeſi teateid ſündmuſte kohta awaldanud, ilma ſõnagi oma poolt juurde liſamata. On ſee ſiis juhtuſtamine? „Päewaleht" awaldab igapäew politſeiteateid warguſte üle — kas ta ſiis ſellega warguſte kaſuks juhtuſt peab? Igatahes tarwitab „Päewaleht" oma koduſt mõõtu teiſte kohta, kui ta arwab, et meil toimetuſetööd peaaſjalikult äriraamatute järel juhitakſe. Meie lehe toimetus ei hakka oma töökawa mitte „Päewalehe" lugejate arwu järel ſeadima, jäägu juba ſee „Päewalehe" juhtide hooleks „dokumentliſi tõenduſi" korjata ja ſelle järel kirjutada, kuid tulewikus wõiſid nad ſarnaſte teadete ſaamiſeks otſekohe meie ärijuhatuſe poole pöörda, ſeſt muidu wõib „dokumentliſte tõenduſtega" ſiſſe kukkuda, nagu ſeekord „Ühiselu" lehtede lugejate arwu kahanemiſe kohta toodud arwudega, ſeſt mitte ſedawõrt wähenenud ei ole meie lehtede lugejate arw, waid kaswanud.

Waſtik on weel nüüdſel ajal niiſuguſe kirja peale waſtata, ſeſt ammu enam ei ole meil politikaliſtes lehtedes niiſuguſt haletſemiſt ühes hooplemiſega leiwakanika kahmamiſel awaldatud. Siin annab kahe endiſe lehe kool ennaſt jälle tunda — „Walguſe" hooplemiſe kõrwal ſeiſab „Riſtirahwa Pühapäewalehe" hale maailmapattude ſajatamine. Wana kooli eſitajad elawad, nagu näha, ka uute korralduſte ajal edaſi, ja leidub neid, kellele ſee meeldida wõib.

Kardetawad raudtee üleſõidukohad Tallinnas.

Jõude ſuurenew liikumiſeelawus meie linnas äratab muu ſeas ſuuremaid nõudmiſi ka igaſuguſte teede ja üleſõitude korralduſeks. Rohkemad käijad kõnniteedel, rohkemad woorid uulitſatel ja rohkemad rongid raudteedel kaswatawad ühesloos kokkupõrkamiſte ja allajäämiſte wõimaluſt. Seda arwamiſt kinnitawad muu ſeas wiimaſel ajal ikka ſagedamaks minewad õnnetuſed. Minewanädali ſurmajuhtumine Pärnu maantee raudteeüleſõidu kohal ſunnib uueſte tähelepanekut meie linna hädaohtlikkude üleſõidukohtade peale pöörama, mille korraldamiſeks, nagu paiſtab, raudteewalitſus midagi ei taha ette wõtta.

Halkame Nunnewärawa taguſe üleſõiduga peale. Seal on mitmed roopad kõrwuſtikku, wakſali ja depoode läheduſe tagajärjel on manöwritegemine ja rongide läbikäimine alaline, nii et tihtipeale mitu liginewat wedurit korraga möödaminejat ähwardawad. Tülitawa ajawiidu korral waritſeb ſeal läbikäijaid alaline allajäämiſe hädaoht. Ammugi on räägitud ja kirjutatud, et ſelles kohas tee (viadukt) peaks ehitatama, mis üle raudtee läbi wiiks, kuid nähtawaſte tahab raudteewalitſus nõndakaua ära oodata, kuni ſuuremad õnnetuſed ja ohwrid awaliku arwamiſe kaudu ehitamiſt ſunniwad ette wõtma.

Teine hädaohtlik üleſõidukoht on Baltiski maanteel, kus juba mitu õnnetuſt on ette tulnud. Seal on hädaohu põhjuſeks kõrge tagawararoobaſte wall, mis wakſali poolt tulewat rongi enne näha ei laſe, kuni ta juba paariüümne ſülla peale üleſõidu ligidale on jõudnud. Alles üsna hiljuti kaotas ſeal raudteewaht rataſte all elu, kui ta paari üleminejat tagaſi hoidma läks, kes eemalttulewat rongi nimetatud walli päraſt tähele ei pannud. Kui edaspidi wõimalikka õnnetuſi ära hoida tahetakſe, ſiis tuleks tähendatud raudteewalli kõrge ots ära kaotada ehk üleſõidukohas hoolſam walwus ſiſſe ſeada.

Kolmas hädaohtlik üleſõidukoht on Pärnu maanteel, mille ohwriks alles 18. now. õhtul majaomanik Kuuſſmann langes. Nimetatud paigas waritſeb möödakäijat hädaoht mõlemalt poolt. Linna poolt tulewat rongi warjab käija ſilma eeſt mõlemal pool raudteed kõrge plank, mis aruſaamata wiiſil ainult paar ſülda roobaſteſt eemale on tehtud, nii et rong ootamata nagu läbi wärawate korraga lagedale ilmub. Seal on allajäämiſe hädaoht õige ſuur. Teiſelt poolt warjab liginewat rongi Wiljandi raudtee wall. Rongi märkab alles ſiis, kui ta viadukti alt läbi on jõudnud ja ainult mõnikümmend ſülda üleſõiduſt eemal on. Imelikul wiiſil ei ole aga raudteewalitſus mitte kõiki tarwilikka abinõuſid tarwituſele wõtnud, et õnnetuſi ära hoida. Igaühele on teatud, kes nimetatud kohaſt üle käinud, et ſeal muu ſeas tuled liig tumedalt põlewad, nii et käija pimeduſe päraſt oma ſilmi ligema ettenägemiſe tarwis maas peab hoidma ja ſellepäraſt eemalt liginewa hädaohu tähelepanemata jätab. Peaaſi aga on, et plangud mõlemal pool teed liig roobaſte ligidal on, nii et rong päris ootamata peale wõib tulla. Kõigi nimetatud põhjuſtega wõibki ſeletada, miks ſelles üleſõidukohas wiimaſel ajal nii mitmed õnnetuſed ette on tulnud, mille hulgaſt terwe loomakarja allajäämine ja linna muſtuſewedaja õnnetus lugejatele alles wärskes mäleſtuſes ſeiſawad.

Raudtee üleſõitude korralduſt tuleb meie linnas järeljätmatalt nõuda.

Kohalikud teated.

—r— **Põllutöökooli koht ära oſtetud.** Teiſipäewal 27. now. oſtis Tallinna Eeſti Põllumeeſteſelts Kurtna kogukonnaſt Kiiſa platwormi lähedalt „Marienhofi" koha — 146 tiinu ſuur — ära ja makſis 10.000 rubla koha hinnaſt wälja. Koht makſab 20.000 rbl. Krepoſteerimiſe juures antakſe kohale tema endine nimi „Kiwimäe" jälle tagaſi.

Sild Piirita jõe peale. Nagu kohalik Wene leht kuuleb, on mitmelt poolt ſelleks ſammuſid aſtutud, et Koſe mõiſa juurde jõe peale ſild tehtaks.

Tallinna ämmaemand Peterburis kohtu all. Kaks aaſtat tagaſi ſuri Alimanni uulitſal õmblejanna Helene Kanter aborti tegemiſe tagajärjel ära. Juba mõni aeg enne ſurma oli K. mehele rääkinud, et ta aborti tahab teha laſta ja ſelles aſjas ämmaemanda Graufeldi poole mõtleb pöörata. Mees oli ſelle waſtu, kuid ſalaja laſkis naine eneſele ikkagi aborti teha. Arſtid kinnitaſid, et ſurm aborti tagajärjel on tulnud, kusjuures emakaſt aſjatundmata maſſeerimiſega wõi tõhu waſtu kloppimiſega on wigaſtatud. Mees andis ämma-

Tänaſel numbril on „Leppimata waenlaſed" nr 2 kaaſas.

emanda Graufeldti Tallinna ringkonna kohtu alla, kus wiimane tunniſtuſte puuduſel wabaks mõiſteti. Prokuröri abiline ei olnud ſelle otſuſega rahul, waid kaebas Peterburi kohtupalatiſſe edaſi, kus aſi 26. nowembril ees oli. Graufeldt tunniſtati ſüüdlaſeks ja mõiſteti kolmeks aaſtaks wangi.

r. **Lendlehed Tallinna wabrikutes.** Minewal nädalal liikuſid kohalikkudes wabrikutes lendlehed, mis tööliſi üles kutſuſid trükitööliſtele ühiſtunnet awaldama ja „Päewalehte" ſtreigimurdmiſe püüete päraſt boikotteerima. Lendlehed kandſid ſotſialdemokratliſe tööliſtepartei allkirja.

Pehme ſügiſe tagajärjena toodi meie toimetuſeſſe põeſaspuu okſi näha, mis uueſte pungi ajama on hakanud ja ſinakashall elaw liblikas, mis Harku metſaſt leitud.

nf— **Tumm ſoldatiks.** Tänawu aaſtal nekrutide waſtuwõtmiſel wõeti ka Anija walla liige Eduard Kanaſtik, kes ſündimiſeſt ſaadik tumm on, ſõjawäe teeniſtuſeſſe. Kuid wiimaks ikka tuldi otſuſele, et ta täieſte tumm on ja laſti alles mõne päewa eeſt wabaks. Imelik on, et meie praeguſed arſtiteadlaſed weel wahet ei tea teha tumma ja mittetumma wahel.

rgu. **Äpardused uulitſa nimede läbi Tallinnas** on wiſtiſte igaühele tuttawad, kes eſimeſt korda Tallinnas liigub. Oleks ſoowitaw, et ſelles aſjas muudatuſi tehtaks. Aaſta tagaſi elaſin Kalewi uul ja ſaatſin ſõbrale adreſſi; tema aga ſoowinud adreſſi Wene keeles kirjutada ja tõlkinud Sukonnaja uul. Kiri läks tagaſi ja päraſt ſain noomida, et niiſuguſes uulitſas elan, mida Tallinna poſtikandja ei tunne. Mitte üksi aga wõõraſtega ei juhtu äpardused, ka wanad kauaaegſed Tallinna elanikud wõiwad ekſida. Nõnda tõlgib „Päewaleht" täna linnawolikogu päewakorras Nowaja uul. Uus uul, kuna ſeda uulitſat teadawaſte Harju uul. nimetatakſe. Uus uul. omakorda aga Wene keeles Semljanaja nime kannab.

u. **Õnnetuſed ſadamas.** 23. nowembril kukkus ſadamas aurulaewa „Elberfeldi" tühjendamiſe juures üks puuwillapall ſillalaudade pealt alla ja lükkas ſelle juures Adam Markowſki, kes ſilla peal ſeiſis, merde. Ta ſaadi weel eluga weeſt kätte. — Samaſel päewal ſaid kaks tööliſt aurulaewade „Dunmor Headi" ja „Libawa" peal wiga, nii et nad koju pidiwad widama wõi kantama.

r — **Wargus ſurnuaial.** Öösel waſtu 23. ſkp. on wargad Kalamaja ſurnuaial Jewſejewi matmiſekrundil kaks lukku lahti murdnud ja ühe waſk riſtiplaadi pealkirjaga „Anna Jewſejewa" ära wiinud. Omaniku kahju ulatab kümne rublani. Muidugi ei ſaa waras, kes ſelle teo korda on ſaatnud riſtiplaadi eeſt kuigi ſuurt raha — ta müüb ſelle wana waſe pähe nurgataguſeſſe wanaraua kaupluſeſſe ära — kuid omanikule on ka tuntawat kahju teinud niihäſti tundliſelt kui ka waraliſelt.

u. **Wargused.** Nende päewade ſees on waraſtatud: Teliskopli ſurnuaialt kaks metallpärga 30 rbl. wäärtuſes, W. Tartu maanteel nr. 13 mitmeſuguſeid hõbedaſt aſju 325 rbl. wäärtuſes; waras Boris Liebmann wõeti kinni, tema juureſt leiti mitu waraſtatud aſja, muu ſeas üks baptiſti palwemajaſt waraſtatud põrandawaip. — Maria Koſarewski, kes Jõe uul. õmblusmaſina waraſtas, on kätte ſaadud.

Wargused. Nende päewade ſees on waraſtatud: Kordeſe uul. nr. 5 hõbedaſt lauanõuſid 30 rubla wäärtuſes; Püſſirohu uul nr. 5 ülikond riideid, mis pandimajaſt kätte ſaadi. Puuwilja uul. nr. 4 palitu, mille waras kätte ſaadi. Aleksander M-lt waraſtati ſel ajal, kui ta Toompea promenadil pingi peal magama oli uinunud rahakott 21 rublaga ära.

u. **Tule lahtipeaſemine.** Teiſipäewa õhtul oli majas nr. 12 W. Pärnu maanteel tuli lahti peaſenud. Ta ſaadi koduſte abinõudega ära kuſtutada.

Teater, muusik, kirjandus.

„Estonias" etendati pühapäewa õhtul Hilma Rantaneni juhatuſel „Tundmata naisterahwaſt." Saal oli wiimaſe platſini ära müüdud.

Uued madjarikeelſed Juhan Liiwi nowellide tõlked. „Budapeſti Hirlapis" nr. 280 awaldab Dr. A. Ban 7 Juhan Liiwi nowelleti tõlke koguſt „Elu ſügawuſeſt", („Waene tui", „Selleſt eeskujulikuſt põllumeheſt", „Eeſti rahwuſe mõte", „Kes wõib peaſta kaduwat rahwaſt", „Sa pead", „Tiio" ja „Eeſti tütarlaps.") Lühikeſes ſiſſejuhatuſes kirjutab „Poſt." tähendatakſe, waimuhaigeks jäädes lõpetanud kirjanik pea täielikult oma lõbuſa humori ja andnud täielikult ennaſt ſügawaſſe ulatawaſſe mõtteliſtele juurdlemiſtele, mis ootamata huwitawad olewat oma hüplewa mõttekäigu pooleſt. Katkenditena leiduda aga ſiiski weel ſügawaid waateid ja hõõguwaid tundeid, mis tunniſtawad, et kirjanik heledatel ſilmapilkudel endiſe muſtuſe ja oſawuſega ſulge tarwitab.

Näitekunſti-nädalal, mille E. R. Selts 28. detſ. — 6. jaan. toime paneb, on peale ennemalt teatatud kõnelejate kunſt- ja dekoratſioonimaalija hr. Ed. Poland kõnet pidada lubanud. Grimeerimiſes ſaab õpetuſt andma hr. Karu. Peale nende herrade on weel kõnepidajaid loota.

Balkani ſõda.

Türgi rahutingimiſed.

Londoni leht, mida Türgi ſaatkonna healekandjaks peetakſe, teatab tingimiſteſt, mis Türgi wolinikud Londoni konferentſil ette panewad, järgmiſt:

1) Adrianopoli wilajet jääb täieſte türklaſtele.

2) Gallipoli poolſaar ühes Dardanellidega jääb Türgi kätte.

3) Skutari kindlus jääb türklaſtele.

4) Greekamaa ſaab oſa Epiroſeſt jäädawalt eneſele.

5) Serbia ſaab Nowo-Baſari ſandſhaki ja oſa Wana-Serbiaſt.

6) Bulgaria ſaab Thrakiaſt maad, mille piir Midiaſt (Muſtal merel) Dedeagatſhini Egei merel. Bulgaria ſaab ka kõik maa paremal pool Maritſat.

7) Albania ja Makedonia muudetakſe iſeſeiſwateks würſtiriikides, misjuures muhamedlaſed ſeal eesõiguſliſe ſeiſukorra ſaawad. Mõlemad würſtiriigid jääwad Balkani liidu ülemwalitſuſe alla.

8) Ottomani riik aſtub Balkani liidu liikmeks.

Need tingimiſed pandakſe türklaſte poolt ette. Kas wõitjad nad waſtu wõtawad, ſee on muidugi kahtlane.

Londoni konferentſi programm.

Konferents Londonis awatakſe 5. wõi 7. detſembril. Arutuſe alla tulewad küſimuſed, mis ſel ehk teiſel kujul ſuurriikide majanduſliſi wõi politikaliſi kaſuſid puutuwad. Üksikute Balkani riikide wahekord aga kõne alla ei tule. Programm ſeatawat alles ſiis kokku, kui konferents kokku aſtunud. Wäljamaa lehed teatawad ſiiski, et järgmiſed punktid arutuſe alla tulla:

1) Serbia ſadam Adria merel ja n. n. „koridori" küſimus („Koridoriks" nimetatakſe maariba, mis Serbiaſt Adria mere ſadamaſſe wiiks).

2) Albania küſimus üleüldſe ja Albania piiride küſimus eraldi.

3) Egei mere ſaared, mis praegu Greeka ja Italia käes.

4) Kreeta ſaare tulewik.

5) Ottomani riigiwõlg, raudteed ja monopolid Balkani riikide poolt ärawõetud mail.

6) Saloniki küſimus, kui Bulgaria ja Greekamaa ſelles kokkuleppimiſele ei jõua.

Konferentſi arwamiſed ja otſuſed ei kanna ſunduſliſt laadi. Nad peawad ainult ſuurriikide miniſteriumiſid aitama mitmetes küſimuſtes tüüremine lõpulikule otſuſele jõuda ja rahwuswaheliſt ſeiſukorda ſelgitada.

Rahwuswaheline ſeiſukord.

Budapeſtiſt telegrafeeritakſe Peterburi lehele „Denj": Kohalikkudes politikaliſtes ringkondades arwatakſe, et Auſtria ja Serbia waheline põnewus kõige kõrgemale tipule on jõudnud. Ungria lõunapiiril on ſeiſukord nii ärew, et lähemal ajal midagi tulema peab.

„Weſh. Wremja" kirjaſaatja teatab: Auſtria ſõjawalmiſtuſed on Galitſia elanikkude hulgas ſuurt ärewuſt ſünnitanud. Seſt kui Auſtria ja Wenemaa wahel ſõda tuleb, ſiis ſaadakſe Galitſias kõige pealt ja kõige waluſamalt tunda. Galitſias ja Bukowinas tormaſid ſiin elawad wenelaſed, poolakad, juudid, rumenlaſed ja ſakslaſed kohe, kui ſõjajutud tõſiſeks läkſid, hoiukaſſadeſſe oma rahanatukeſt wälja wõtma. Lembergis üksinda wõeti 10 miljoni rubla wälja.

Niihäſti Galitſias kui ka Bukowinas töötawad kõik ſõjawäe ametikohad palawalikuliſe kiiruſega. Teade, et Auſtrias eſimeſe kolme klaſſi tagawarawäeliſed püſſi alla kutſutakſe, awaldas ſiin otſe rõhuwat mõju. Talupojad-wenelaſed arwawad, et Auſtria paberirahad warſti oma wäärtuſe kaotawad, ja müüwad ſelle päraſt 10-kroonilisi paberirahaſid 6—8 krooni eeſt.

Liht külarahwa meeleolu mõiſnikkude waſtu on waenulik. Wenelaſed ähwardawad Poola paniſid (mõiſnikka) kolkima hakata.

Selleſt hoolimata, et kõigile Auſtria ja Ungria lehtedele ära on keelatud ſõjawalmiſtuſte üle mingiſuguſid teateid tuua, walitſeb ometi Wieniski ſuur ärewus. Kõik kaupluſed ja joogimajad, mis muidu oſtjaid ja joojaid tungil täis on, kaebawad nüüd tegewuſe puuduſe üle. Mitu kaubamaja ja panka on juba bankrotti jäänud. Mis tuleb weel ſiis, kui ſõda tõepooleſt lahti läheb? Kuulu järele olla ſõjawägede mobiliſeerimiſe peale ſiiamaani juba 200 miljoni rubla ära kulutatud.

Palju rahulikumalt waadatakſe tulewiku peale Wenemaal. Wene diplomatliſtes ringkondades kirjutatakſe „Ruſſk. Wedom." karakteriſeeritakſe praeguſt ſilmapilku kui waheaega antrakti. Seiſukord on märkſa paranenud, erutawaid nähtuſi ei ole enam, kuid ſiiski on lugu weel tõſine küllalt. Ja nii põnewaks, nagu praegu, jääb meeleolu kuni läbirääkimiſte lõpuni.

Uus walitſus Albanias.

Nagu teada, kuulutas Albania hiljuti eneſe iſeſeiſwaks riigiks, millel nüüd weel ainult ametlik pea puudub. Uus riigiwalitſemiſe wõttis eſialgul endine Albania rahwaſaadik Ismail-Kemal-bei oma hooleks; nagu nüüd teatatakſe, olla ta ühtlaſi ka wälimiſte aſjade miniſtriks hakanud. Albania kabinetil on ka juba oma ſõjaminiſter, nimelt tuntud arnut Mehmed-paſcha Dergal. Ka poſti- ja telegrafi, põllutöö ja kaubanduſe, rahaaſjanduſe, ſiſemiſte aſjade, ja rahwahariduſe miniſtrid ei puudu. Senatil on 18 liiget.

Rahwusliſe kaitſewäe ülemjuhatajateks on tuntud Albania mäſſumeeſte juht Isſa Boletinaz ja Riſa-bei nimetatud.

Huwitaw on ſee, et walitſuſe preſident Ismail-Kemal-bei oma telegrammide peale, mis ta uue Albania walitſuſe pea wäljamaa riikide wälimiſte aſjade miniſtritele on ſaatnud, ſiiamaani mingit waſtuſt ſaanud ei ole.

Käärimine Auſtria ſõjawäes.

Nagu Poola leht „Kurier Poznanski" teatab, olla Auſtria polkudes rahutuſed alganud.

Tſhehi ratſawäepolk, kirjutab leht, — mis neil päewil Böömimaalt Galitſiaſſe Wene piirile ſaadeti, ei tahtnud teel ohwitſeride ſõna kuulata. Soldatid hakkaſid wagunites Wenemaa ja Serbia auks hurraatama. Kui ohwitſerid neid rahuſtama ruttaſid, anti nende peale tuld. Üks ohwitſer ſai haawata; keegi alamohwitſer pekſeti poolſurnuks.

Krakaus ootaſid kaks bataljoni jalawäge laetud püſſidega ja käeraudadega Tſhehi ratſawäeliſte tulekut. Wiimaſed toodi ühekaupa waguniteſt wälja ja wiidi ſõjawäe wangimajaſſe. Kuid ka Poola jalawäeliſed, keda ſeda teha käſti, hakkaſid uriſema ja jäid alles ſiis rahule, kui üks kindral-ſtaabi ohwitſer neile oli ſeletanud, et nad ſellega Wenemaa ſõpru rahuſtawad, kes omal ajal Poola mäſſumehi Siberiſſe ſaatis.

Ka teiſtes Slaawi polkudes on rahutuſi olnud, kuid mitte nii tõſiſeid. Igatahes aga arwawad ohwitſerid, et ſoldatitega, kellel Wenemaa waſtu nii ſõbralikud tunded, mõtteta oleks Wenemaa waſtu ſõtta minna.

Balkani liidulaſte kaotuſed.

Nagu „Daily Telegraph'ile" Sofiaſt telegrafeeritakſe, olla ametlikkude teadete järele neli liidulaſte peawäge ſõjas **143.000 meeſt** ſurnutena kaotanud.

Belgradiſt. Serbia wolinik Nowakowitſh ſõitis Wieni, kuſt ta ühes teiſte wolinikkudega Londoniſſe ſõidab. Teel peatab Nowakowitſh Pariiſis, kus ta Poincarega kokku ſaab. Ajalehtede teadete järele wõtwat Balkani riigid kõige enne rahu ja Türgi piiride äramääramiſe arutuſe alla. Peale ſelle pidada nad eneſte wahel kooſolekut, kus wõidetud maade jagamine arutuſele tuleb.

Konſtantinopoliſt 27. now. Kolera jääb wähemaks. Täna oli 106 haigeksjäämiſt ja 14 ſurmajuhtumiſt.

Bukareſtiſt. Parlamendi awamiſel peetud troonikõnes tähendatakſe Rumenia rahuarmaſtawa politika peale, mis ſuurriikide uſalduſt ja Balkani riikidega ſõbralikku wahekorda otſida. Tähendatakſe ka, et Rumeniat Europa kontſerdis tähtjaks teguriks peetakſe ja et ta oma healt Balkani küſimuſte arutamiſe ajal kuulda laſeb.

Sofiaſt 26. now. Ametliſtes ringkondades lükatakſe need teated kindlaſte tagaſi, nagu oleks Wenemaa Konſtantinopoli ärawõtmiſt takiſtanud ja ſelleks tõſiſeid ähwarduſi tarwitanud. Niiſuguſed kuulujutud olla ſihilikud ja kuritahtlikud. Tõeſte olnud lugu nii, et Bulgaria Türgi walitſuſega Kiamil-paſcha tungiwa palwe peale otſekoheſeſſe läbirääkimiſeſſe aſtunud, ſeſt et ta ſõja edaſijatkamiſt ülearuſeks ja kahjulikuks pidanud, iſeäranis ſelle pooleſt, et Bulgaria wäed wäga hõlpſaſte koleraſſe oleksid wõinud jääda.

Tſetinjeſt 21. now. Tagaſi ſaates paſus Türgi wolinik Taraboſchi komendant Kemal-bei Montenegro käſkjalga, et ta teda waſtu wõtmata jäänud kirjad läbi lubaks lugeda. Montenegro käſkjalg täitis ſeda palwet.

Konſtantinopoliſt 26. now. Wälimiſte aſjade miniſter Nuradungian awalda P. t. ag. kirjaſaatjale, et Türgimaa rahuläbirääkimiſte aluſeks nõutud Makedonia autonomia ſeab.

Sofiaſt 27. now. Londoniſſe ſõites peatab Danjew ka Bukareſtis, Wienis ja Pariiſis, kus ta wiſtiſte ſealſete wälimiſte aſjade miniſtritega kokku ſaab.

Telegrammid.

(Pet. tel. ag.)

Jaapani miniſteriumikriiſis.

Tokioſt. Kabineti kokkuſeadmiſel teeb Taraucht äraütlemine takiſtuſt. Keiſri nõuandjad ſoowitawad peaminiſtriks Matſukatut, keda Jaapanis üheks tublimaks rahaaſjanduſe tundjaks peetakſe. Matſukata on ſõjawäe ſuurendamiſe waſtane ja kokkuhoidliku politika poolehoidja.

Wene-Hiina wahekord.

Pekingiſt 26. now. Ilmuſid wenewaſtaliſed lendlehed, millepäraſt Wene ſaadik proteſti awaldas. Walitſuſe healekandja arwuſtab waijuſte Wene politikat. Hiinlaſed pidawat wiha ega unuſtawat tehtud ülekohut. Tulla aeg, mil Wenemaa Hiina haawamiſt kahetſeda.

Õnnetus Hiſpania peaminiſtriga.

Madridiſt 26. now. Hariduſeminiſtri automobil põrkas tõllaga kokku. Miniſter kukkus automobiliſt wälja ja murdis käeluu ning ſai näohaawu. Ta leiti alles tund aega peale õnnetuſt üles.

Auſtria ja Ungria ſiſemiſed laenud.

Wieniſt 27. now. Auſtria rahaminiſter tegi pankade-ühiſuſes 125 milj. krooni ſuuruſe laenu. Laen realiſeeritakſe 4½ protſen. pantkirjade abil 1½ kuni 2-aaſtaſe tähtaja peale.

Niiſamaſuguſe riigilaenu on Ungria rahaminiſter Ungari kreditpanga abil teinud.

Peterburiſt 26. now. Kõigekõrgema käſukirjaga on Tomski peapiiskop Makai Moſkwa mitropolidiks nimetatud.

— Talwepalees oli Georgi autähe kawaleride parad, Keiſri Majeſteedi juureſolekul. Peale paradi oli palees piduſöök, milleſt 400 Georgi autähe omanikku ohwitſeri oſa wõttis. Nikolai II rahwamajas oli piduſöök 4000 alamwäeliſele.

Peterburiſt. Majaomanikkude ja rentnikkude kongreſſi ärapidamiſeks 8. kuni 15. jaan. Peterburis, on luba antud.

Tööſtus ja kaubandus.

Wäljamaaga kauplemiſe wähenemine. Tolli departemangu teadete järele on wäljamaaga kauplemine Wenemaal Europa piiri ääres tänawu märkſalt wähenenud. Aja kohta 1. jaanuariſt kuni 1. oktobrini teeb ſee terweit 84 miljoni rubla wähem wälja kui mullu ſamaſe aja jooksul. See on 4,6 protſ. üleüldiſeſt kauplemiſeſt, ſiſſe ja wäljaweoſt kokku. Iſeäranis rohkel mõedul on wäljawedu tagaſi läinud. 6½-miljoniliſe ſiſſeweo wähenemiſe kõrwal wähenes wäljawedu üle 77½ miljoni rubla. Wäljaweo wähenemiſe põhjus ſeiſab peaaſjalikult nimelt wilja wäljaweo tagaſiminemiſes. Kuna wilja möödaläinud aaſta eſimeſe üheksa kuu jooksul 659 miljoni puuda wälja wiidi, on tänawu ainult 575 miljoni puuda wiidud.

Wiimaſed teated.

Abiraha Eeſti koguduſele. Soome ſenat on Helſingi Eeſti koguduſe abirahaks 1800 marka riigi eelarweſſe 1913. aaſtaks üles wõtnud.

Jutud rewolutſionäride tagaſitulekn kohta. Saksamaa leht „Kreuzzeitung" tõi teate, nagu oleksid ſõja ootuſel ärapõgenenud rewolutſionärid Wenemaale tagaſi tulema hakanud. „Latwija" arwab, et niiſuguſte teadete toomine aſjata erutuſe ſünnitamine on.

Makarowi ringkiri. „Juſhnõi Krai" jutuſtab, et ſiſemiſte aſjade miniſter Makarow ringkirja teel wallawalitſuſtele ja maaülematele teada andnud, misſuguſid ajalehti nad ei tohi tellida. Keelatud lehtede nimekirjas on järgmiſed ajalehed üles wõetud: „Retſh", „Den", „Gaſ. Kop.", „Ruſſk. Sl.", „Ruſſk. Wed." ja „Ranneje Utro".

Kirjad toimetuſele.

Wiimaſel ajal ilmub mitmes ajalehes kellegi K. M. Janſon'i kuulutus, Walgaſt, milles ta teada annab, et tema läbi ſuure kroonuaſutuſe (Laſte haigemajade Seltſi) poolt toimepandawa wõiduloosi piletid wõib tellida. Piletite hinnad ſelle kuulutuſe järele on järgmiſed: 2 pilet. — 1 r. 54 kop., 5 pilet. — 3 r. 78 kop., 10 pil. — 7 r. 35 kop., 15 pilet. — 10 r. 92 kop., 25 pilet. — 18 r. 06 k.

Siin juures on aga meile kõigile auwäärt lehelugejatele teatada, et neid piletid (hind 50 k. tükk) wõib ſelleſt aſutuſeſt otſetee l nõutada, mis palju odawam tuleb. Piletid ſaadetakſe ſelle aſutuſe pitſati all wälja, kusjuures aga kinnitamiſeks üks 7-kop. mark juurde tuleb liſada. Piletid ſaadetakſe tellijatele ka järelmakſuga kätte, mida aga hr. Janſon tema läbi tellijatele ei tee. Nii tuleks otſetee l tellides piletite hinnad järgmiſed:

2 pil.	1.07 k.,	ſeega	47 k.	odawam,	kui Janſoni läbi.
5 „	2.57 „	„	1.21 „	„	„
10 „	5.07 „	„	2.28 „	„	„
15 „	7.57 „	„	3.85 „	„	„
25 „	12.57 „	„	5.49 „	„	„

Kes neid piletid omale tahab muretſeda, wõib neid järgmiſe adreſſi järele tellida:

Г. Кіевъ, Липки, Александровская № 6,
Канцелярія Комитета О-ства лечебницъ.

Piletid on juſt needſamad, mida ka hr. Janſon pakub.

Õienduseks. Palun lahkeſte Teie lehes nr. 270 ilmunud kirjatükki: „Waraſtatud raamatud" õiendada. Selles kirjatükis ſeiſab, nagu oleks mina kahe poiſi käeſt raamatuid oſtnud, mis politſei minu kaupluſeſt ära wõttis. Mina ei ole nimetatud poiſte käeſt ühtegi raamatut oſtnud ja minu äraoleku ajal politſei poolt ärawõetud 18 raamatu oſtmiſe üle on minul kindlad arwed.

Aupaklikult St. m. Luik.

Waſtutaw toimetaja J. Reinthal.
Wäljaandja Eeſti Kirjaſtuſe-Oſaühiſus „Ühiſelu."

Leo Rubaſchkini kaubamaja
Lodſis

ſaadab igale ühele talweks ainult 7 r. eeſt.: karakulnahka mütſi, krae ja diagonali riideſt talwepükſid, mütſid on heaſt muſtaſt ehk halliſt karakulnahaſt atlas wateritud woodriga. Suuruſe pea ümbermõõt üles anda. Kuub on heaſt riideſt ja kaitſeb külma eeſt ja kaitſeb waſtu ning iſtub meelepäraliſelt. Rinna ümber mõõt üles anda. Pükſid on diagonal (toimne) ſorti riideſt muſtad, ſiniſed ja roheliſed. Mõõt üles anda. Saatmiſe ja pakkimiſe kuludeks 55 k. ja Siberiſſe 95 k. juurde liſada. Kolme kogu ſaatmine hinnata. Ilma riſikota. Mittemeeldiwuſe korral ſaadame raha kõik tagaſi. Adr. ja kiri peab Wene keeles olema: Торговый Домъ Левъ Рубашкинъ Лодзь. Т.Т. 7096

Pärnus, — 4 platſi.
300 ruutſülda ſuured, õunapuude, maaſikate ja kõikſugu marjapõõſaſtega, ſealſamas ka üks uus kerge paat müüa. Teated Wana-Pärnus Schmidti majas nr. 64. — 7064

Häid 7068
ſööma-kaeru
à 1 rbl. puud, 10-ne puuda wiiſi 98 kop. müüb
Tallinna Eeſti Majand. Ühiſus
Wiruwärawa puieſteel nr. 19.

Kooli portefellisi
gümnaſiumide jaoks ſuures wäljawalikus ſaab
G. Pihlaka
kaupluſeſt Karja uul.

Tripper (Honorea) on hirmus haigus
oma järelduſte pooleſt. Palju inimeſi peawad ſeda haiguſt naeruwäärilikeks ja ei pane ſeda tähelegi. See on andekſandmata hooletus oma terwiſe waſtu, ſeſt tripperi tagajärjed on koledad. Igaüks peab teadma, et ſee haigus ennaſt weel tulewas põlwes tunda annab, kui teda õigel ajal wälja ei rawitſeta.
Tripperit peab täieſte ära parandatama.
Honorea (tripperi) haiged, pidage ſeda meeles, et arſtiteadus on teile waſtu tulnud; tema on teile hulga preparatiſid andnud, mis ſeda haiguſt parandawad.
Nende hulgaſt on kõige parem ja mõjuwam
profeſſor Neiſſeri BLENNOL.
See preparat (rohi) parandab kõige paremine ja rutemine tripperit ühes tema tagajärgedega ſootumaks ära.
Prof. Neiſſeri BLENNOL on arſtide ja haigete pool proowitud; tema on tuhandeid kõige raskemaid haigeid terweks teinud.
Terwe rida tänukirjaſid tunniſtawad Blennoli wõrdlemata mõju ja headuſt.
Karbi hind 2 rubla 50 kop.
Ainuke ladu Wenemaal: Т-во КОСТЪ и КО, Москва. Аптекарскій магазинъ. Тверская ул. 55. отд. 5. 5252

Nr. 11 Suure Karja uul. Nr. 11.
M. Ryback.
Tööſt ſaadud:
Naisterahwastele: Nahk kraedega wati peal mantlid, pikad ja poolpikad jakid plüſhwoodri peal. Plüſh ja Ingliſe mantlid, wati peal pikad ja poolpikad jakid.
Meesterahwastele: Sügiſe Ingliſe palitud plüſh ja kamgarn woodri peal. Watipalitud, nahk kraedega ja ilma, ülikonnad, joped, pükſid jne.
Kõik ſuures wäljawalikus.
Laſte riided. Tellimiſte waſtuwõtmine.
Auſtuſega 7192
M. Ryback.

SUUR wäljamüük
kaupluſe lõpetamiſe päraſt
raua- ja terasriistade kaupadest.
Harry Schröder,
6812 Suurel Karja uul. nr. 17.
Kaupmeeſtele ja tiſleritele tähtis juhtumine.

AUG. SACKARIA kauplus
Tallinnas, S. Karja uul. 20,
müüb wäga odawa hinnaga wäljamaa paremateſt wabrikuteſt grammofoniſid, grammofoni nootiſid ja grammofoni jaguſid iſe kokkupanemiſeks. Õmblusmaſinaid, jalgrattaid ja nende jaguſid. Häid klaweriſid (pianinod) J. Tuſti klaweriwabrikuſt, need pianinod on mitmel wäljanäituſel ſuure kuld aurahaga kroonitud ſaanud.
Kirjalikud toimetuſed toimetatakſe auſaſte.
Ka kuu wiiſi järelmaks on wõimalik.

K. P. Akkaja weiniwabrik
(Kilingi-Nõmmes, чр. Квелленштейнъ).
Kõige ſuurem ja wanem kodumaa marjaweiniwabrik ſoowitab oma kodumaa marjadeſt ja õunteſt walmiſtatud mitmeſuguſeid maitſewaid alkoholita weiniſid. Weinid on profeſſorite ja tohtrite poolt järel proowitud ja iſeäranis haigetele koſutawteks ſoowitatud. Näituſtel on minu weinid hulga wõiſtlejate ſeas ikka kõige paremateks tunniſtatud ja ainult eſimeſte auhindadega — kuld- ja hõbeaurahadega kroonitud.
Ladud: Tallinnas — ſuurkaupmehe Victor Auſteri kaupluſes, Suurel Karja uul. nr. 15. Tartus N. Ubalehe ja Saare weinikaupluſes, Riia uul. nr. 30 7170

Laulatuſeſõrmuſeid,
kullaſt 56 pr., ning **kuld-ehteſõrmuſeid** iluſate kiwidega on imeſtamiſewäärt odawate hindadaga ſaada. Peale ſelle kõiki aſju, mis minu kaupluſeringiſſe käiwad.
Kuride-, kuld- ja hõbeaſjade-magaſin
A. Reismann,
6221 Telefon 923.
Suurel Karja uul. nr. 19.

Kuulutus.

Eestimaa kubermangu walitſus kutſub ſellega iſikuid üles, kes oma peale ſoowikſiwad wõita kolme aasta jooksul

lume ja muude prügide ärawedu

Toompea loſſi hoowiſt ja ſelle ümbruſeſt ning kuberm. nr. 1 wangim. hoowiſt.

Kaupa tehtakſe keſknädalal 5. detſembril ſ. a. kell 12 päewal Toompea loſſis, kubermangu kantſeleis ruumides.

Uus ſeaduslik wäljapakkumine wõetakſe kolme päewa pärast ette, ſ. o. laupäewal 8. detſembril kell 12 lõunal.

Wõtingimiſi wõib iga päew, peale kiriku ja krooni pühade, kubermangu walitſuſes kell 10 hommikul kuni kella 3 p. l. näha.

Tallinnas, 26. nowembril 1912. 7195

Kubermangu inſhener (allkiri)
Asjaajaja Fronzkewitſh.

E. Reisberg'i,
end. Lais,
päewapildi töökojas
walmistatakse uduste ilmadega niisama head pildid, kui mujal selge ilmaga.

Awatud
Elektrotehnikalik büroo.

Wõtan wastu
walgustuse sisseseadmist, elektrijaamade ehitust ja kõiksuguseid teisi elektrotehnikalisi töösid.

Wäike Karja uul. uues Eesti pangamajas. Telefon 8/7.

7123 **Insh. W. REINOK & Ko.**

Wõtan Tapal
Pohlmanni majas
haigeid wastu.
Dr. P. Naaris.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1913 годъ.
Самый дешевый, ежемѣсячный доступный широкой массѣ читателей, издающійся шестой годъ
НОВЫЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ВСѢХ

Краткій ПЕРЕЧЕНЬ сотрудниковъ беллетр. отд.: Леонидъ Андреевъ, М. Арцыбашевъ, И. Бунинъ, В. Вересаевъ, О. Дымовъ, Б. Зайцевъ, А. Купринъ, С. Кондурушкинъ, О. Миртовъ, В. Муйжель, И. Потапенко, А. Серафимовичъ, гр. А. Толстой, Танъ, Е. Чириковъ, С. Юшкевичъ, и др.; научно-попул. и критич. отд.: проф. Е. Аничковъ, П. Бердяевъ, прив.-доц. А. Генкель, проф. С. Венгеровъ, Л. Клейнбортъ, Е. Колтоновская, И. Лернеръ, А. Луначарскій, Н. Рубакинъ, академ. Д. Овсянико-Куликовскій, проф. Н. Озеровъ, проф. В. Сперанскій, проф. Е. Тарле, проф. М. Туганъ-Барановскій, М. Энгельгардтъ, К. Чуковскій и друг.

2 РУБ. 20 К. въ годъ

НА 1913 годъ ПОДПИСЧИКИ ПОЛУЧАТЪ:

12 книгъ журнала, содержащихъ повѣсти, разсказы, стих., статьи по вопросамъ науки, искусства, самообразованія, педагогики, исторіи, рецензіи о новыхъ книгахъ и проч.

6 книгъ безплатн. прилож., по 128 стр. каждая, въ которыхъ будутъ даны произведенія современныхъ извѣстныхъ иностранныхъ писателей: Уптона Синклера, Бласко Ибаньеса, Каринъ Михаэлисъ, Як. Вассермана и др.

12 картинъ безпл. приложенія въ три краски, на веленевой бумагѣ: снимки съ картинъ извѣстныхъ художниковъ и портреты писателей. Размѣръ каждой картины—форматъ страницы журнала.

Подписная цѣна: 2 р. 20 к. въ годъ и 1 р. 20 к. въ полгода.

Подробные проспекты со спис. сотрудниковъ безпл. Пробные №№ за двѣ 7-коп. марки. Подписка во всѣхъ книжныхъ магазинахъ и почтов. отдѣл. Имперіи. Всѣ обязательства за 1912 годъ выполнены. АДРЕСЪ ДЛЯ ПЕРЕВОДОВЪ: С.-Петербургъ, Владимірскій пр., 19. „Новый Журналъ для Всѣхъ".

Ред.-изд. Н. М. Розенфельдъ.

До 1 Декабря 1912 г.
Льготная подписка: новые годовые подписчики, подписавшіеся до 1 декабря, получатъ, кромѣ журнала и безпл. прилож. въ 1913 г., еще ноябрьскую и декабрьскую книжки за 1912 г.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1913 годъ.
на самый дешевый изъ толстыхъ ежемѣс. журн., до 300 стр. убористаго шрифта, при участіи лучшихъ литературн. силъ 4-ый годъ издан.
НОВАЯ ЖИЗНЬ

Краткій ПЕРЕЧЕНЬ сотрудниковъ беллетрист. отд.: Леонидъ Андреевъ, М. Арцыбашевъ, Д. Айзманъ, И. Бунинъ, В. Вересаевъ, З. Гиппіусъ, С. Городецкій, Д. Мережковскій, О. Дымовъ, Бор. Зайцевъ, А. Купринъ, О. Миртовъ, В. Муйжель, С. Сергѣевъ-Ценскій, Ѳедоръ Сологубъ, гр. А. Н. Толстой, Танъ, Е. Чириковъ, С. Юшкевичъ, и др. Обществ.-полит., критич. и научн. отд.: проф. Е. Аничковъ, Ю. Айхенвальдъ, Б. Агафоновъ, П. Бердяевъ, С. Венгеровъ, Л. Клейнбортъ, Антонъ Крайній, А. Луначарскій, Л. Мартовъ, Н. Рубакинъ, проф. М. Туганъ-Барановскій, К. Чуковскій, М. Энгельгардтъ, П. Юшкевичъ и др.

4 р. 90 к. безъ прилож.
7 р. 20 к. съ 12 кн. прилож.

НА 1913 годъ ПОДПИСЧИКИ ПОЛУЧАТЪ:

12 книгъ журнала, въ которыхъ будутъ напечатаны романы: А. Крандіевской, И. Потапенко, фантаст. ром. Н. Березина, новѣйшіе романы выдающ. иностр. писат., повѣсти, разсказы, статьи по вопрос. литерат., науки, искусства, общ.-полит. и проч.

12 книгъ безплатн. прил. полн. собран. соч. попул. американ. беллетр. **ДЖЕКА ЛОНДОНА**, въ единств. авторизов. пер. I. А. Маевскаго съ біогр. и портрет., стоющ. въ отд. продажѣ — 16 р. 12 книгъ сост. свыше 3840 стран. текста.

(Разср.: 3 р.—при подп., 2 р. 20 к.—1 марта и 2 р.—1 іюля)
Безъ прилож. на годъ — 4 р. 90 к., на полгода — 2 р. 70 к. (Разср.: 3 р. при подпискѣ и 1 р. 90 к.—1 іюля).

ЦѢНА на 1 годъ—7 р. 20 к. на полгода—4 р.

СОВМѢСТНАЯ ПОДПИСКА на „Новый Журн. для Всѣхъ" и „Новую Жизнь" (съ прилож.) на 1 г.—9 р. (Разср. 4 р.—при подп., 3 р.—1 марта и 2 р.—1 іюля). На „Новый Журн. для Всѣхъ" и „Новую Жизнь" (безъ прил.) на 1 г., 6 р. 60 к. (Разсрочка: 3 р. при подп., 2 р.—1 марта и 1 р. 60 к.—1 іюля).

Подробн. просп.—безплатно. Пробн. №№ за двѣ 7-и к. марки. Всѣ обязательства за 1912 годъ выполнены. Подписка принимается во всѣхъ книж. магазинахъ и почтов. отдѣл. Имперіи.

АДРЕСЪ ДЛЯ ПЕРЕВОДОВЪ: С.-Петербургъ, Владимірск. 19, К-ра журнала „Новая Жизнь".

Ред.-изд. Н. М. Розенфельдъ.

До 1 Декабря 1912 г.
Льготн. подписка: новые годовые подписч., подписавшіеся до 1 декабря, получатъ, кромѣ журн. и безпл. прил. въ 1913 г., еще ноябрьскую и декабрьскую книжки за 1912 г.

Eesti teater „Estonias."
Neljapäewal 29. nowembr. 1912. a.
1. korda:
Kiwi.
Draama 3. järgus. Ch. Rutoff.
Hakatus punkt kell 9 õhtul.

Joh. & P. Parikaste.
fotografia, Kuninga uul. 1.
Üleswõtted igasug. ilmaga.
Awatud kella 9—6

Eestimaa Rahwahariduſe Selts.
Neljapäewal 29. nowembril ſ. a. peab hr. Dr. K. Lüüs inſener K. Lutheri rahwamajas, Lõuna uulitſal
kõne:
Süfiliſeſt.
Kõne ajal näidatakſe 25 walguſepilti ſüfiliſe tundemärkideſt, tagajärgedeſt jne.
Alaealiſi kõnele ei lasta.
Hakatus kell ½9 õhtul.
Siſſeminek 20 kop. 7164

Dr. J. Israelſohn.
Wõtan kõikſugu haigeid, iſeäranis naha- ja ſuguhaigeid (ſüfilis arstm. 606—914) wastu. Kõnetunnid igapäew kella 9—11 e. l. ja 7—9 õht. Suur Tartu maant nr. 4 k. 3. 56[illegible]2

Hambaarſt D. Gutmann.
Ruune uul. nr. 12, Hotel Royali kõrwal. Plombid 50 k. alates, kunſtl hamb. 1 rbl. p. Wastuwõt. kella 10—1 ja 3—7. 5819

Ämmaemand M. Kirper
annan tarwilikku nõu ja abi W. Pärnu m. 17, Tatarski u. nurg. 6457

Palwekirjaſid
ja edaſikaebtuſi kirjutan kõigi kohtuteſſe ja ajan abielulahutamiſe, päranduſe ja muid asju. W. Tartu m. nr. 20. „Estonia„ wastas. 5960
F. Weltmann.

Walmiſtan 7191
palwekirjaſid
kõigiſſe kohtu- ja ametikohtadeſſe Tatarski uul. nr. 9 k. 4.

Opetan hästi ja ruttu 7191
klantstriikimist
Wladimiri uul. nr. 57, peſumajas.

Riias wäljaõppinud oſaw **õmbleja,** ſiin alles wõeras, ſoowib kundeſid ehk ka koduõmblejaks ſakſte juurde. Õmbleb ülirõiwaid, kleitiſid, peſu ja kõik, mis ette tuleb, odawalt Baltiski maanteel nr. 24 krt. 3. 7197

Tarwitan 7198
lukuſepaõpipoiſſi,
kes tööd tunneb Dunkri uul nr. 13.

Moodiäriſſe wõetakſe 7188
õpilapsi
wastu R. Stahl, Kullaſepa u. 14.

Järwa-Jaani Kaubatarwitaj. ühiſ. tarwitab wilunud
ärijuhti.
Läbimüük aastas 50 tuhat r.). Kautsjonits mitte alla 600 rbl. Palk kokkuleppimiſe järele. Kauplemine 6. detſ. ſ. a. kell 1 p. l. (20 wersta Rültſi (Асс.) jaamaſt. 7161
Eestiſeiſus.

Kes oskab tõlkida
Eesti keeleſt Wene ja Saksa keelde ja Wene keeleſt Saksa keelde, ſaab wähemaid kõrwaltöösid. Küſida Wana turu laeas nr. 3, wahetalitaſe kontorist k. 10—12 ja 6—8. 7175

Otſitakſe 7182
korterit
ſüdalinna läheduſeſſe kuni 15-rubl. kuuüüriga. Teatada k. l. t. „101" all.

2—3-toaliſt korterit
otſib lasteta abielupaar. Üles anda ſelle lehe tal. „D. M." all. 7206

Hea äri 7190
juhtumiſekaupa odawalt müüa. Järele küſida eſiotſa kirjalikult: J. Reimann, Wene uul. nr. 16 k. 1. Tallinnas. Wastuſe jaoks 7-kop. mark.

Kaks kena 7199
poeruumi,
üks neiſt weinikaupluſeks paſſilik, on Uue Kalamaja põikuul nr. 8, wälja üürida. Ligemat teatuſt ſaab k. 2—3 p. l. Harju uul. nr. 29, kontor.

Honorei (tripperi) wastu kõige uuem abinõu — Salo
Pitshilin
mõjub kiirelt ja põhjalikult ja arstide otſuſe järele arwatakſe tõſiſeks abinõuks. Tarwitamiſejuhatus karbi peal. Üksnes metalliſt karpide ſees — 1 rbl. ja 1 r. 80 k. karp.
Sama heasti mõjub ka teraw- ja kroniliste haiguste korral ja lühikeſe aja jooksul lõpetab kõige kangema jooksmiſe.
Ladu: Peterburis, Разъѣзжая ул. № 7. B. Kohneimi aptekis. Kätte ſaadetakſe pealepandud maksuga. Saatmiſekulud postitariſi järel. Saada aptegites, ſuuremal arwul aptegi ladudes.

Maja müüa
(toob ſiſſe 12%). Teatuſt annab kaupmees Andrejeſ, S. Tartu m nr. 21. 7202

Head aneſulgedeſt 515
padjad
ja ka häid aneſulgi on naela wiiſi odawalt müüa S. Tatarski uul. 16, poes.

Häid
odra- ja rukkilinnakſeid
müüb odawalt linnaſetewabrik Saani uul. nr. 2, telef. 253. 7113

Grammofoni-
plated, paremateſt wabrikuteſt, peaaegu uued, on odawalt müüa. Wabriku uul. nr. 35, krt. 1. Näha kella 6—8 õhtul. Pühapäewal kella 10—2 päewal. 7181

Wihtasid
ostetakſe Maakre uul nr. 17, ſauna.

Odawalt on müüa uuejärgi 261!
tuuleweski
ühe paari kunſtkiwidega. Järele küſida Peterburis, Жуковская ул. д. 28 кв. 57. Томсонъ.

Laew müüa,
Purjulaew „Mata Kabriſt" 40 reg. tonni ſuur, 10 aastat wana. Kaupa teeb Alex. Wärn Saulepis чр. ст. Леаль. 7207

Head Soome
ſilku
6 kop. nael, on müüa Suure Tartu maant. nr. 42. 7176

Head juustu
15 kopikaſt alates ſoowitab J. Jõhwikas S. Tartu m. nr. 8. Telefon 787. 7207

---

17. nowembril
500 rbl. kaotatud
Wiſchau! kontoriſt Hollandi, Siimont uul. ja Narwa maant. mööda tuni Brockhauſeni kontori minnes. Kes raha tagaſi toob, ehk leidjat kätte juhatab, ſellele antakſe head waewatasu. Narwa maant. 51, k. 2.

Raha leitud.
Omanik wõib kätte ſaada Wanal turul nr. 4 krt. 3. 7204

Ärge „Maja Kalendri" oſtmiſes tingige. See pole mitte kuulutustega pakkuks ſetud, waid kaſuliku lugemiſega, ſellepärast ei wõi müüja 15 kop. juures kaſu ſaada. „Maja Kalender" on ainus, kus mitte midagi tühja pole, waid elus ja majapidamiſes iga päew tarwilikud teadmiſed. 7174

Ehituſe-krundid müüa
Wabriku-, Wolta- ja Kungla uul. ääres. Kaupa tehakſe Kalamaja põikuul. 2, kt. 4. 6796

KÕIGE PAREM ROHI JOOKSWA, INFLUENTSA, KULMETAMISE WASTU ON
ANKRU PAIN-EKSPELLER
F. Ad. RICHTER
ARSTI WALITSUSE POOLT LUBATUD
SAADA IGALPOOL
F. Ad. RICHTER & K°
PETERBURIS

[illegible] **warastati** 7168
[illegible] tiine mära ühes wankriga ära. Märgid: 5 aastat wana, 2 arſ. 2¼ werſ. kõrge, wäike lauk pahemal pool, koodiſt ſaabik lõigatud rakke taba, tagumiſed jalad liikmeſt walged, eſimeſe parema jala õtri ſees auk, pahem eſimene kabi walge ja muſt triipe ſees, pahema ſilmatera ſees hallid jooned. Kes ſelleſt hobuſeſt teada annab Tara Walgma ſarjamõiſa K. Weem le, et kätte wõib ſaada, ſaab 50 rbl. waewatasu.

7187 Kes
head lõnga
ehk walmis kujutud riiet ſaada tahab, ſee ſaatku oma linad ja takud Wiljandi lina- ja takukraaſimiſe ja :: kudumiſe wabrikule. ::
Wastuwõtmiſe koht:
Tallinna Eesti Majanduſe-ühiſus
Wiruwärawa puiesteel 19.

HAIGED
HOIDKE ENDID JÄRELTEGEMISTE EEST

Sperminile wäheſwäärtuſe ole järelatmam, näol, millel Sperminiga midagi ühiſt pole, waid milles tagedaste termiliſele kehaniikka elluſt leiduk.

Närwi nõrkuſe, ſuguliſe-jõuetuſe, wanaduſe-jõuetuſe, hüſteeria, närwiwalu, werewaeſuſe, ri ſkuſe, ſüfiliſe, elawhõbedaga arstimiſe wahede tagajärgede, ſüdamehaiguste, (raswaminemine, ſüdame tubjenemine, ſüdame korratu tegewus, ſüdamel ho pületik) wereſoonte tubjenemiſe, ſoome-haiguſe ſelgroo-üdi kuiwamiſe, halwatuſe haiguſe järeltulewa nõrkuſe wäſimuſe j. m. arstimiſel on ainult Poehli Spermini abil need hulgawad tagajärjed kätte ſaadud, milleſt kõige ilma tähtſamate õpetlaste ja arstide uurimiſed tunnistust annawad.

Tarwis tähelpanemist nimetuse
Poehli Spermin
peale pöörata ja kõik mitmeſuguste nimetustega wõltſitud ja preparadid tagaſt lükata. Kelle wähewäärtuſlik [illegible] ſeletalik broſchür wälja on antud, mis maksuta ühes nuema kirjanduſega Spermini üle kätte ſaadetakſe.

ORGANOTHERAPEUTIKA INSTITUT
PROFESSOR DR. POEHL & P...
KEISERLIKU KOJALE KAUBAMÜÜJAD
ST. PETERBURG
W. O. 7 LIIN N° 18

Tööhobune
müüa Toompea-Waeſtekooli uul. nr. 5, korter 2. 7184

Hästi hoitud 7166
klawer
on odawalt müüa [illegible]nga uul. nr. 8.

Minu töökojas tehtakſe kõikſugu

mehanikeri ja treimiſetööd.
A. Pankſepp, Harju uul. nr. 45.

Dr. Schindleri-Barnai
„Marienbadi reduktſion-pillid"
raswaminemiſe
wastu
ja kõige parem nõrgendamiſe abinõu. **Eht ſiſepakkimine punastes karpides** tarwitamiſe juhatuſega. Müügil kõigis aptekides ja rohukauplustes. 318

Suur kergitus
perenaistele, noorikutele ja neiudele.
609
Linu ja takku wõtab kedramiſeks ja wahetab lõngade wastu **Ed. Nyloenderi rohu- ja wärwikauplus Tallinnas, Moakri uul. nr. 2.** Seal ſamas on ka lõngade müük. Tähelepanemiſeks: wabrikuſſe ſaadetud linad ja takud ſaawad 30, 40 päewa jooksul kedratult tagaſi ſaadetud ja ſellepärast palutakſe tähendud ajal lõngade järel tulla. Ühtlasi wõetakſe lõngad wärwimiſeks wastu ja ka metatakſe wärwimiſ 2—3 nädala jooksul.

ANKRU PILLID
ja ANKRU TILGAD
KONGO
F. Ad. RICHTER & K°
ARSTI WALITSUSE POOLT LUBATUD
KÕIGE PAREMAD ROHUD KÕHULAHTISE KÕHU WASTU, PARANDAWAD KÕHU SEEDIMIST JA SOURENDAWAD SÖÖGIISU
SAADA IGALPOOL
F. Ad. RICHTER & K°
PETERBURIS
NIKOLAJEWSKAJA 14

Joh. Hailika
päewapildi töökojas
Wiru uul. nr. 14.

Üleswõtmine igal ajal elektriwalguſel ſilmapilkliſelt. Ainukene wõimalus pimedal ajal tõeste ilusaid ja ſelgeid päewapilte ſaada. Peegli-atelje abil wõite ennaſt üleswõtmiſe ajal nõnda ſeadida, kudas pildina olla ſoowite.

Tähtis naisterahwastele!
Olen täieliku naisterahwa friſeerimiſe (juukſekammimiſe) toa ſiſſe ſeadinud, kus õppinud juukſekammija maksuta juukſeid moodſalt üles kammib.

Kuni jõulupühadeni
annan igale ühele, kes tosina pilta tellib, wärwiliſe ſuurenduſe hinnata kaaſa.

Piltpostkaardida 10 k. tükk
Suurendused pühadeks ka kõige wähema pildi järele kuni elusuuruſeni wärwidega ja ilma, ruttu ja odawalt. 7073

Alex. Jurich,
I. K. P. atelier.
Üleswõtted igal ajal.

Tartus, Promenadi uul. nr. 6.
K. Sööt'i
kirjastuſel ilmunud
raamatud.

(Nende seas on ka karnaſed raamatud, mille pealaenu K. Sööt'i raamatukpl.)

Juturaamatud.

Igapäewane elu. Jaan Lintrop'i algupäraliſed jutud. H. 60 k. (Eesti Kirjanduſe Seltſi poolt auhinna wäärtiliſeks arwatud).
Elu pudemed. Antomardi. H. 70 k.
Sõja päewilt. Antomardi. H. 55 k.
Elukülgawuſeſt. Juhan Liiw. H 40 k.
Hinge hämara. Rein Tamm. H. 60 k.
Suleſoonistuſed. Otto H. Münther. Hind 65 kop.
Minu ſõbrad. E. Enno. H. 50 k.
Tomi-onu onnike. Amerika kirjaniku Beecher Stowe jutt, 18 pildiga. Ümber pannud A. T. Hind 25 kop.
Arkami el. Jutt Eesti rahwa läbemaſt minewikuſt. J. Jõgewer. H. 30 k.
Õnneotſijad ehk rahutumad waimud. Algupäral. uudisjutud. H. 25 k.
Kuldala. [illegible] õpetuſeks noorele ja wanale. 25 pildiga. Hind 30 k., ilukõites 70 kop.
Kuritöö. Wl. Korolenko jutustus Siberimaalt. Eestistanud W. Waher ja J. Weski. Hind 20 kop.
Sademed. Naljajutud, laulud jne. Hind 25 kop.
Kuidas ſõjas ſõditakſe. Jutustus buuride ſõjast. L. Weningi järele P. Grünfeldt. Hind 25 kop.
Isaari kohus. Ajalooline jutustus Peeter Suure walitſuſe ajast. Wene keelest G. Warje. Hind 15 kop.
Tiirus. Õnnistegija ſeltſiline riſti ſambas. Jutustus Õnnistegija eluſt. Teine trükk. Hind 30 kop.

Näidendid.

Mewſi ema. 5-waat. draama Fritz Stawenhageni järele Saksa keelest Anna Haawa. Hind 30 kop.
Südameuſſ. Kolmewaatuseline lustmäng. A. Anzengruberi järele Otto Rutli ja J. Liiw. Hind 60 kop.
Jäme ſärk. Rahwatükk 4 waat. E. Kariweiſi järele H. Rebane. H. 75 k.
Noorpaar. Näitemäng 2 waatuſes. Bjørnstjerne-Bjørnſoni järele A. Kadak. Hind 45 kop.
Hatemanni tütred. Naljamäng 4 waatuſes. A. L'Arronge järele E. Enno. Hind 70 kop.
Puuſepad. Karl Schönbergi ühejärguline [illegible]. J. Liiwi ja A. Simmi tõlkes. Teine trükk. H. 40 k.
Komissari-herra. Georges Courteline 1-järgul. pilt eluſt. A. Simmi tõlkes. Teine trükk. Hind 40 kop.
Tiiger. 1-waatuseline naljamäng. Ed. Brisebarre ja Marc Micheli järele L. Simm. Hind 40 kop.
Metſamajas. Näitemäng 4 waat. Richard Skowronneki järele A. Lund. Hind 60 kop.
Kihlus. 1-järguline naljamäng Aleksis Kiwi järele Soome keelest ümber pandud. Hind 20 kop.
Märkus: Mängimiſe puhul ei nõua kirjastaja mitte iſeäraliſt näidendite tarwitamiſe maksu.

Luuletuſed.

Eesti luule. Kogu Eesti luuletusi. Walja andnud K. E. Sööt ja Gustaw Suits. Hind 1 rub. 50 kop., ilukõites 2 rub. 25 kop., kalingori ilukõites 2 rub. 10 kop. (Eesti Kirjanduſe Seltſi rahwakirjanduſe toimekonna wäljaanne nr. 7).
Uued luuletuſed. E. Enno. H. 60 k.
Hallid laulud. E. Enno. H. 60 k.
Wäikeſe kallas. M. Lipp'i uued luuletuſed. Hind 75 kop.
Mäleſtuſed ja lootuſed. J. E. Sööt'i luuletuſed. Hind 30 kop., ilukõites 1 rbl.
Anna Haawa luuletuſed, III wihk. Hind 25 kop. kirjutuspaberil 35 kop.

Lasteraamatud.

Laſteſõbrad. 20 pildiga juttu elajate eluſt. Hind 12 kop.
Pildi-aabits, wärwipiltidega. H. 12 k.
Eesti muinasjutud lastele. K. A. Hindrey joonistatud piltidega. H. 25 k.
Laste lõbu. Hind 20 kop.
Laste rõõm. Hind 10 kop.
Lühikeſed lood laſtele. Hind 20 k.
Wäikſed lasteraamatud, mis oma odawuſe pärast iſeäranis rohkemal arwul koolidele ſündſad kinkida:
Tühi plats. (Tſchehi jutukene).
Isa ſilmaterakene. (E. Frey).
Taſandatud teet. (Hedenstjerna).
Üks külapoiss. (Hedenstjerna).
Wabriku ſaladus. (Ganghofer).
Hiiglane. (O. Wilde). H. a. 4 k.
Eesti ennemuiſtſed jutud. Piltkaunistuſed ſuuremalt oſalt kunſtnik K. Triik'i poolt. Hind 75 kop.

Mõneſuguſed waimulikku ſiſuga raamatud.

Piibli wõti. Kokkuſeadnud E. Riggol. Nõuge õpetaja K. Kallas'e poolt on raamatule ſeletaw ja ſoowitaw eeſſõna kirjutatud. Hind 30 kop.
Pühamaa muinaslood ehk Riikbemuſe raamat. Jutlustuſed Jeeſuſe ajast. Hind 70 kop.
Ime J. Beteri järele J. W. Ederberg. Hind 15 kop.
Lutheruſe wäikene Katekismus. Koolile ja leerile, lühidalt ära ſeletanud M. Lipp. Hind 25 kop.
Katekismuſe ſeletuſed. Kirj. õpetaja O. Sild. Hind 35 kop.

Mitmeſuguſe ſiſuga õpetlikud raamatud.

Emade kaswatamiſe küſimus. G. Riggol. Hind 30 kop.
Püüa edasi, ehk kuidas raskust wõidetakſe. Inglise kirjamehe O. S. Mardeni järele ümber pan. H. 55 k, kõwas kõites 65 k, ilukõites 1 rubla.
Tulewiku riik. J. Sterne järele ümber pandud. Hind 30 kop.
Eesti kirjanduſe lugu I. Teine parandatud trükk. Kirjutanud T. Sander. Hind 25 kop.
Eesti wanem ilukirjandus. M. Kampmann. Hind 1 rbl. (E. w. ilukirjandus on Riia õpekonna kuratori nõukogu poolt lubatud koolides tarwitusele wõtta).
Ühismängud nooreſoole. Ado Kull. Hind 40 kop.
Ew. Luth. uſu kiriku Seadus. Cand. jur. F. Ado tõlge. Hind 80 k, kõidetult 1 rbl. 15 kop.
Linna-Seadus. Õigusteadlaſe toimetuſel Wene keelest ümber pandud Hind 35 kop.
Seadus kaupluſe, äride ja tööstuſte teenijate normalpuhkeaja kohta. Hind 20 kop.
Seaduſed politſei ametnikkudele. Wene keelest ümber tõlkinud adwokat A. Kan. Hind 40 kop.
Tuletõrjuja. Juhatuſed ronijale, joajuhtidele ja kuurijale. A. Bunge järele J. Tammemägi. Hind 25 kop.
Karjakaswatuſe õpetus. Piltidega. Kirjutanud J. Schulzenberg. H. 35 k.
Meſi toiduks ja arstirohuks. Kirjutanud G. Daniel. Hind 15 kop.
Kunſtpeſemine ja iluſtriikimine ühes täieliku keemiliſe plekide wäljawõtmiſe õpetuſega. Rohkete ſeletawate piltidega. Kokku ſeadnud Liiſe Pödder. Kirbias kõites 35 kop.
Täieline keedikeetmiſe õpetus. Kirjutanud prow. A. Kuuſk. Hind 20 k.

Praegu ilmuſid uuesti:

E. K. S. Kirjanduſe haruſeltſi toim. nr. 12. Eesti rahwa ajalugu. Kirjutanud H. Prants. Sisukorras wõetakſe läbi Eesti rahwa eſiaeg, muinasrahwa-aeg ja murde-aeg. Hind 120 k.
Louis Kuhne wäga arstimiſe õpetus nime all: Uus arstimiſe teadus ehk õpetus haiguste ühtluſeſt ja ſelle peal põhjenewaſt ilma rohtudeta ja operatſioonita arstimiſeſt. Õperaamat ja nõuandja terwetele ja haigetele. 106. parandatud trükk järele Eesti keelde toimetanud Alfred Mõttus. Hind kõwas kõites 175 kop. 7180

Trükitud J. Felsbergi ja A. Tetermanni trükikojas.